

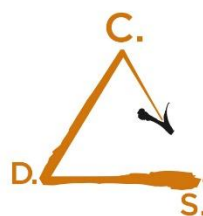
Polityka senioralna gminy Kęty na lata 2025 – 2029

Dokument powstał na zlecenie Urzędu Gminy Kęty we współpracy ze środowiskami senioralnymi działającymi w gminie Kęty.

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.
D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch
ul. Włóczków 22/3, 30-103 Kraków
www.cds.krakow.pl

Centrum Doradztwa
Strategicznego

Kęty, kwiecień 2025 r.

Spis treści:

WPROWADZENIE	4
I. DIAGNOZA SYTUACJI SENIORÓW W GMINIE KĘTY – PODSTAWOWE INFORMACJE	6
1.1. Struktura demograficzna	6
1.2. Usługi opiekuńcze i wspierające.....	13
1.3. Usługi zdrowotne	17
1.4. Działalność na rzecz aktywności i integracji społecznej seniorów	20
II. POTRZEBY I PROBLEMY SENIORÓW GMINY KĘTY - WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO.....	23
2.1. Charakterystyka respondentów	23
2.2. Gmina Kęty jako miejsce do życia.....	24
2.3. Sytuacja indywidualna i poziom życia	27
2.4. Zapotrzebowanie na rozwój oferty dostępnej w gminie Kęty.....	34
2.5. Potrzeby informacyjne	39
III. NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA DLA POLITYKI SENIORALNEJ GMINY KĘTY.....	41
IV. MISJA POLITYKI SENIORALNEJ GMINY KĘTY NA LATA 2025 – 2029	43
V. OBSZARY STRATEGICZNEGO ROZWOJU POLITYKI SENIORALNEJ GMINY KĘTY NA LATA 2025 – 2029.....	45
Obszar strategiczny I: Zdrowie i sprawność.....	45
Obszar strategiczny II: Komunikacja i aktywność społeczna	47
Obszar strategiczny III: Jakość życia codziennego	49
VI. STANDARDY WDRAŻANIA POLITYKI SENIORALNEJ W GMINIE KĘTY	51
Spis tabel i wykresów.....	53

WPROWADZENIE

Starzenie się społeczeństwa jest jednym z najważniejszych wyzwań demograficznych, z jakimi mierzą się współczesne społeczności w Polsce i Europie, w tym również gmina Kęty. W obliczu rosnącej liczby osób starszych, konieczne jest dostosowanie lokalnej polityki do specyficznych potrzeb i oczekiwań tej grupy mieszkańców. Niniejszy dokument powstał jako odpowiedź na te wyzwania, mając na celu zapewnienie seniorom mieszkającym na terenie gminy Kęty dobrej jakości życia oraz wspieranie ich aktywności i integracji społecznej.

Prace nad dokumentem opierały się na kilku metodach, których celem było uzyskanie możliwie pełnego obrazu sytuacji seniorów w naszej gminie oraz identyfikacja ich najważniejszych potrzeb. Były to:

- **warsztaty z seniorami**, które pozwoliły na bezpośrednią wymianę doświadczeń i pomysłów, a także zrozumienie codziennych wyzwań, z jakimi borykają się seniorzy. Uczestnicy mieli możliwość aktywnego udziału w dyskusji na temat problemów oraz przedstawienia propozycji działań, które ich zdaniem powinny zostać wdrożone w kolejnych latach na rzecz poprawy jakości życia dojrzałych mieszkańców gminy Kęty;
- **badanie ankietowe**, które zostało przeprowadzone wśród seniorów pozwoliło na zebranie danych dotyczących sytuacji życiowej, zdrowotnej i społecznej tej grupy oraz deklarowanych potrzeb związanych z infrastrukturą i usługami. Ankieta stanowiła ponadto narzędzie identyfikacji obszarów wymagających interwencji oraz określenia priorytetów w zakresie polityki senioralnej na najbliższe lata;
- **wywiady** - aby lepiej zrozumieć wyzwania, z którymi mierzą się seniorzy, przeprowadzone zostały wywiady pogłębione z przedstawicielami środowisk senioralnych i współpracujących z nimi instytucjami. Wywiady te pozwoliły na uzyskanie kontekstowych dla badania ankietowego informacji oraz zidentyfikowanie barier i trudności, które mogą być słabiej dostrzegalne w badaniach ilościowych.

Dokument "Polityka senioralna gminy Kęty na lata 2025 - 2029" jest efektem zaangażowania wielu osób, w tym samych seniorów, ekspertów oraz przedstawicieli lokalnych instytucji. Jego celem jest przedstawienie planu kluczowych działań, które przyczynią się do poprawy jakości życia osób starszych w gminie Kęty. W dokumencie uwzględniono zarówno potrzeby zdrowotne i opiekuńcze seniorów, jak i aspekty związane z ich aktywizacją i integracją społeczną.

Wprowadzenie tego dokumentu w życie będzie wymagało współpracy różnych podmiotów, w tym lokalnych władz, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz samych mieszkańców. Tyko wspólne działania mogą przyczynić się do wzmocnienia gminy Kęty jako miejsca przyjaznego i dostosowanego do potrzeb wszystkich jej mieszkańców, niezależnie od wieku. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, iż niektóre poruszane kwestie, jak dostęp do lekarzy specjalistów czy kwestia realizacji szczególnych usług pomocowych, opiekuńczych, nie znajdują się w kompetencjach gminy Kęty lub gmina ma ograniczony wpływ na ich realizację.

Serdeczne podziękowania dla wszystkich, którzy przyczynili się do powstania tego dokumentu, a w szczególności dla seniorów, którzy podzielili się swoimi doświadczeniami i pomysłami. Państwa głos był niezwykle cenny w procesie tworzenia "Polityki senioralnej gminy Kęty na lata 2025 - 2029".

I. DIAGNOZA SYTUACJI SENIORÓW W GMINIE KĘTY – PODSTAWOWE INFORMACJE

1.1. Struktura demograficzna

W 2023 roku na podstawie danych Urzędu Gminy Kęty liczba ludności gminy wynosiła 32 823 osoby, co wskazuje na spadek o 160 osób w porównaniu do roku 2018. Pomimo ogólnego spadku liczby mieszkańców, odnotowano niewielki wzrost liczby ludności w części wiejskiej gminy, co może być związane z migracjami wewnętrznymi.

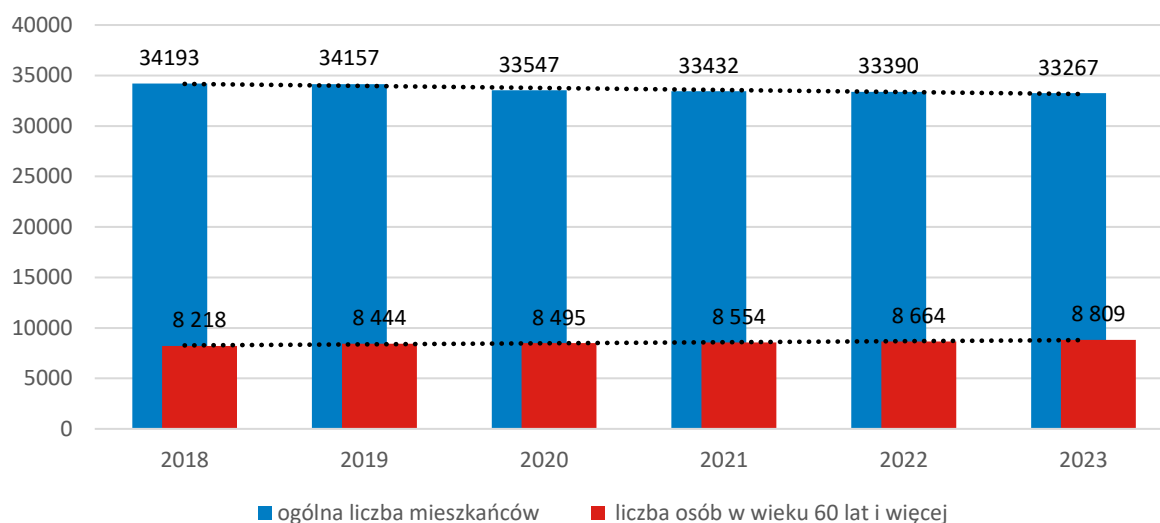
Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Kęty w latach 2018 i 2023 w podziale na poszczególne jednostki.

Jednostka	Ludność ogółem w 2018	Ludność ogółem w 2023
Gmina Kęty	32983	32823
Dzielnica Nowe Miasto	7729	7483
Dzielnica Stare Miasto	7357	7213
Dzielnica Podlesie	2539	2543
Sołectwo Bielany	1902	1865
Sołectwo Bulowice	5012	5027
Sołectwo Łęki	1305	1321
Sołectwo Malec	1375	1451
Sołectwo Nowa Wieś	3322	3413
Sołectwo Witkowice	2442	2507

Źródło: dane Urzędu Gminy Kęty.

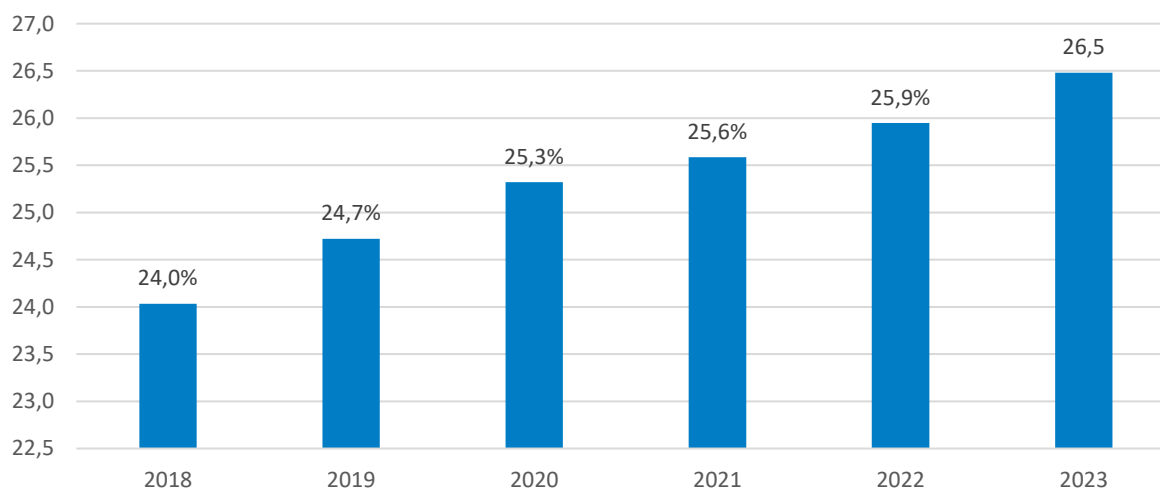
W gminie wyraźne są trendy związane z procesem starzenia się społeczeństwa. W okresie ostatnich sześciu lat (2018-2023) liczba mieszkańców powyżej 60 roku życia systematycznie rośnie, co przełożyło się na wzrost udziału tej grupy w ogólnej liczbie mieszkańców z poziomu 24% w 2018 roku do 26,5% w 2023 roku.

Wykres 1. Ogólna liczba mieszkańców gminy Kęty i liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w latach 2018-2023.

Źródło: BDL GUS.

Wykres 2. Udział (%) liczby osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Kęty w latach 2018-2023.

Źródło: BDL GUS.

Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców jest zjawiskiem ogólnogminnym, jednakże jego intensywność różni się pomiędzy poszczególnymi jednostkami pomocniczymi. Największy wzrost udziału osób 60+ w populacji wszystkich mieszkańców odnotowano w dzielnicy Nowe Miasto, gdzie wskaźnik ten w latach 2018 - 2023 wzrósł o 3,7 p.p. Z kolei najmniejszy wzrost zaobserwowano w sołectwie Łęki, gdzie było to jedynie 0,6 p.p. Takie różnice mogą wskazywać na specyfikę poszczególnych obszarów, w tym dostępność infrastruktury i usług, które mogą przyciągać bądź zniechęcać do osiedlania się i przekładają się na strukturę demograficzną. Młodsza społeczność odznaczają się generalnie tereny wiejskie, w tym do najmłodszych należy zaliczyć sołectwa Witkowice i Malec, w których odpowiednio 18,4% oraz

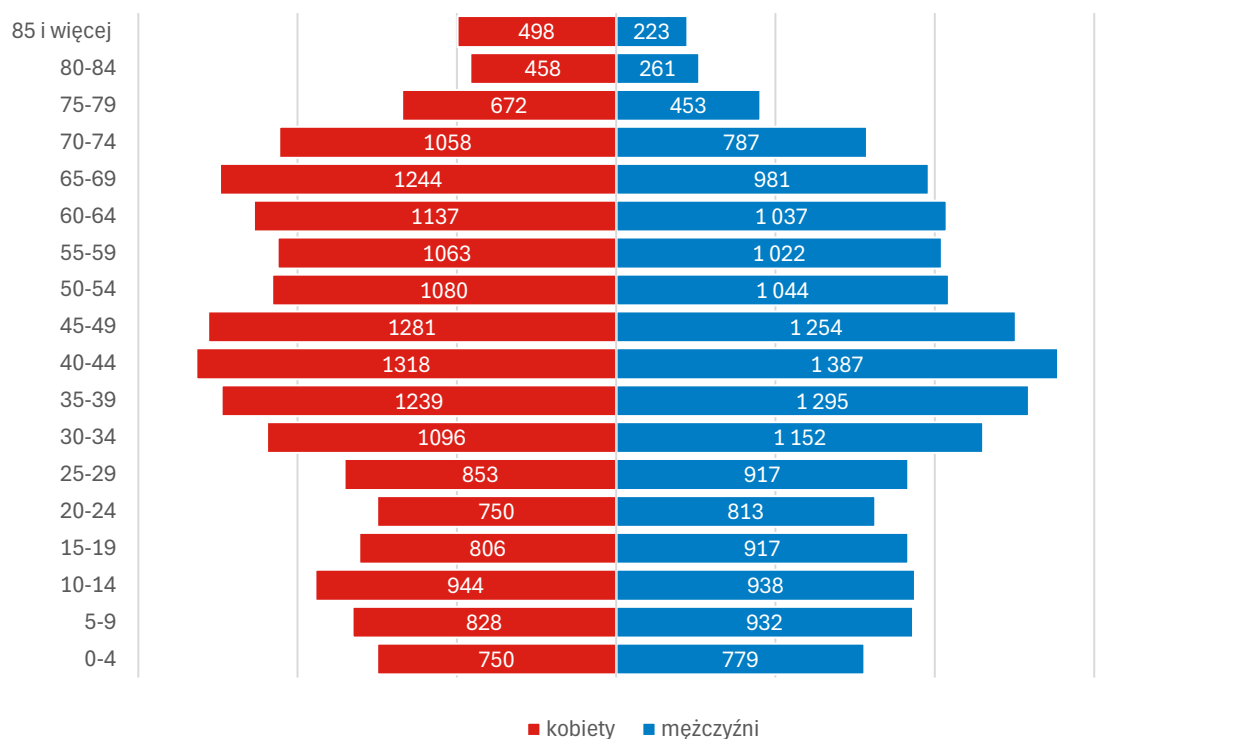
20,9% stanowią osoby w wieku powyżej 60 roku życia. Najstarsza tkanka społeczna charakteryzuje natomiast obszar miejski, w ramach którego przoduje dzielnica Nowe Miasto, której blisko co trzeci mieszkaniec przekroczył wiek 60 lat (32,5%). Wskazuje to, iż teren miasta wymaga szczególnej uwagi związanej z zapewnieniem działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia seniorów.

Tabela 2. Udział osób w wieku 60+ w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Kęty i poszczególnych jednostek w latach 2018 i 2023.

Jednostka	Udział (%) osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie mieszkańców w 2018	Udział (%) osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie mieszkańców w 2023
Gmina Kęty	23,9	26,4
Dzielnica Nowe Miasto	28,9	32,5
Dzielnica Stare Miasto	24,5	27,8
Dzielnica Podlesie	25,0	27,8
Sołectwo Bielany	21,7	25,1
Sołectwo Bulowice	21,4	22,7
Sołectwo Łęki	24,4	25,0
Sołectwo Malec	20,1	20,9
Sołectwo Nowa Wieś	21,1	23,4
Sołectwo Witkowice	17,4	18,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kęty.

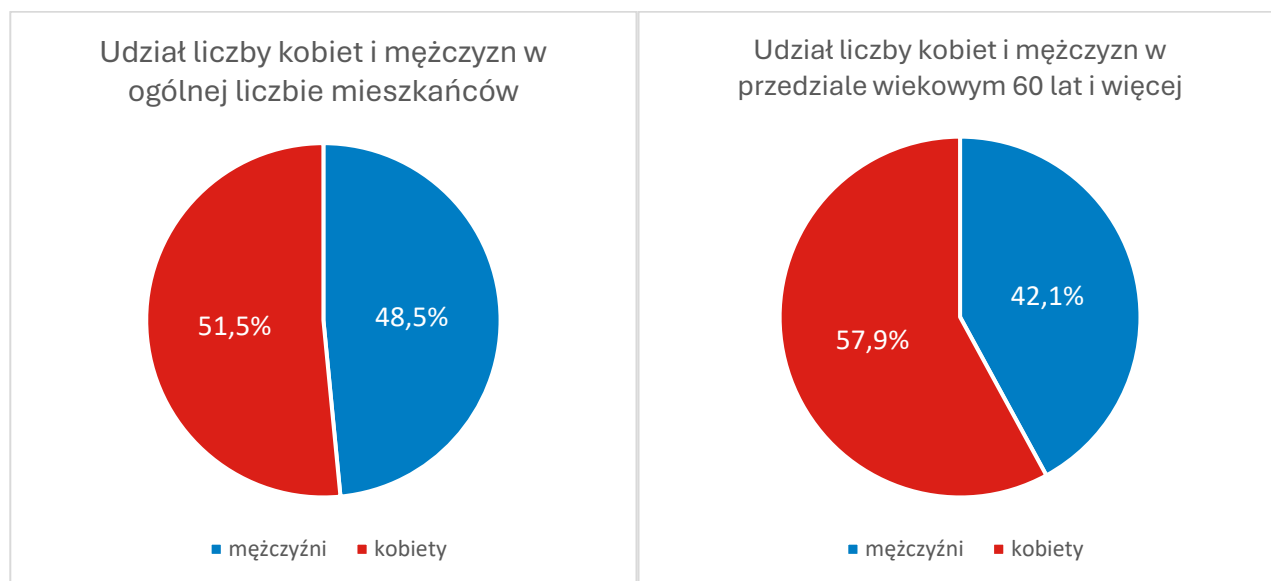
Piramida wieku gminy Kęty wskazuje na regresywny typ struktury wiekowej, co jest charakterystyczne dla społeczności o niskiej liczbie urodzeń oraz rosnącym udziale osób starszych. W grupach wiekowych do 45-49 lat liczebną przewagę mają mężczyźni, z wyjątkiem grupy 10-14 lat, gdzie występuje odmienna sytuacja. Z kolei w wieku powyżej 50 lat zaczyna przeważać liczba kobiet, a wraz z wiekiem ta przewaga staje się coraz bardziej widoczna. W grupach wiekowych 80-84 oraz 85+ kobiet jest prawie dwukrotnie więcej niż mężczyzn. Dane te odzwierciedlają ogólnopolskie zjawisko demograficzne, jakim jest dłuższa średnia długość życia kobiet w porównaniu do mężczyzn, co znajduje swoje potwierdzenie w zwiększonym udziale kobiet w starszych grupach wiekowych.

Wykres 3. Piramida wieku gminy Kęty (2023 r.).

Źródło: BDL GUS.

Wśród ogółu mieszkańców gminy Kęty widoczna jest liczbowa przewaga kobiet (51,5% do 48,5%), a współczynnik feminizacji sytuuje się na poziomie 106. Zjawisko to jest zdecydowanie bardziej intensywne w grupach wiekowych powyżej 60 roku życia, w których stosunek liczby kobiet i mężczyzn kształtuje się na poziomie odpowiednio 57,9% do 42,1%, a współczynnik feminizacji wzrasta do 138, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypada średnio 138 kobiet. Najwyższy udział kobiet w grupie wiekowej 60+ odnotowano w dzielnicy Nowe Miasto, gdzie kobiety w 2023 roku stanowiły 61,4% tej populacji, natomiast najmniejszy udział zarejestrowano w sołectwie Nowa Wieś, gdzie było to 55,3%.

Wykres 4. Mieszkańcy w podziale na płeć w ujęciu ogólnym (w ogólnej liczbie mieszkańców) oraz w przedziale wiekowym 60 lat i więcej w 2023 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kęty.

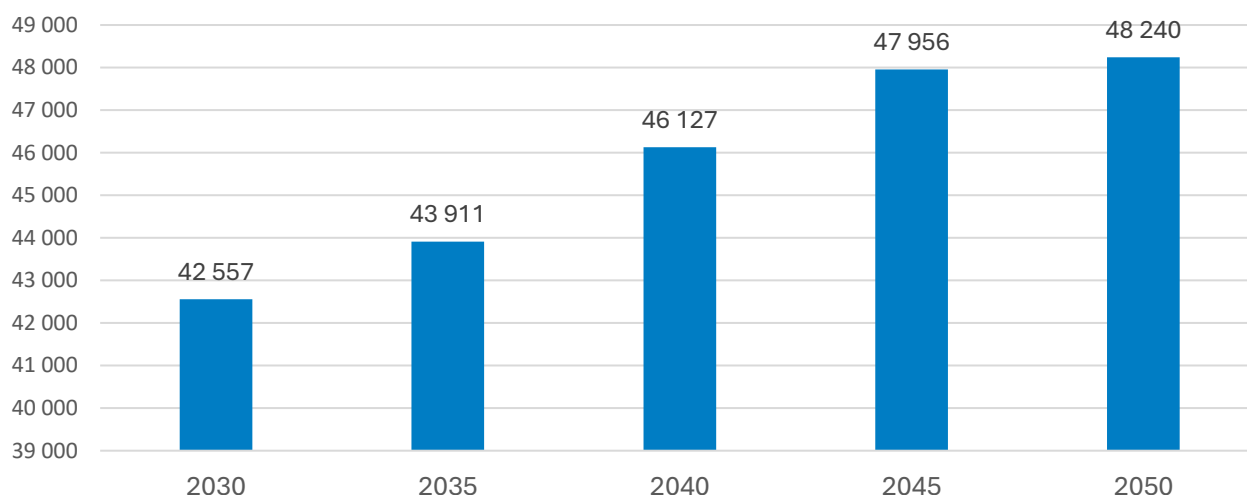
Tabela 3. Udział kobiet w populacji mieszkańców gminy Kęty i poszczególnych jednostek w wieku 60+ w latach 2018 i 2023.

Jednostka	Udział (%) kobiet w grupie 60+ (2018)	Udział (%) kobiet w grupie 60+ (2023)
Gmina Kęty	58,4	57,9
Dzielnica Nowe Miasto	61,0	61,4
Dzielnica Stare Miasto	57,8	57,7
Dzielnica Podlesie	56,3	56,5
Sołectwo Bielany	59,3	57,8
Sołectwo Bulowice	58,1	56,0
Sołectwo Łęki	57,5	56,1
Sołectwo Malec	56,3	55,4
Sołectwo Nowa Wieś	55,8	55,3
Sołectwo Witkowice	56,1	55,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Kęty.

Prognozy na przyszłość, oparte o dane Narodowego Spisu Powszechnego, wskazują, że liczba i udział osób starszych w latach 2030-2050 będzie stale rosnąć. Trend ten będzie mieć istotne konsekwencje społeczno-ekonomiczne, takie jak zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze, a także zmiany na rynku pracy, gdzie malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym może powodować problemy z zapewnieniem zasobów ludzkich niezbędnych do funkcjonowania i rozwoju podmiotów gospodarczych.

Wykres 5. Prognoza ludności w grupie 60+ dla powiatu oświęcimskiego na lata 2030-2050 (opracowana na bazie NSP 2021).

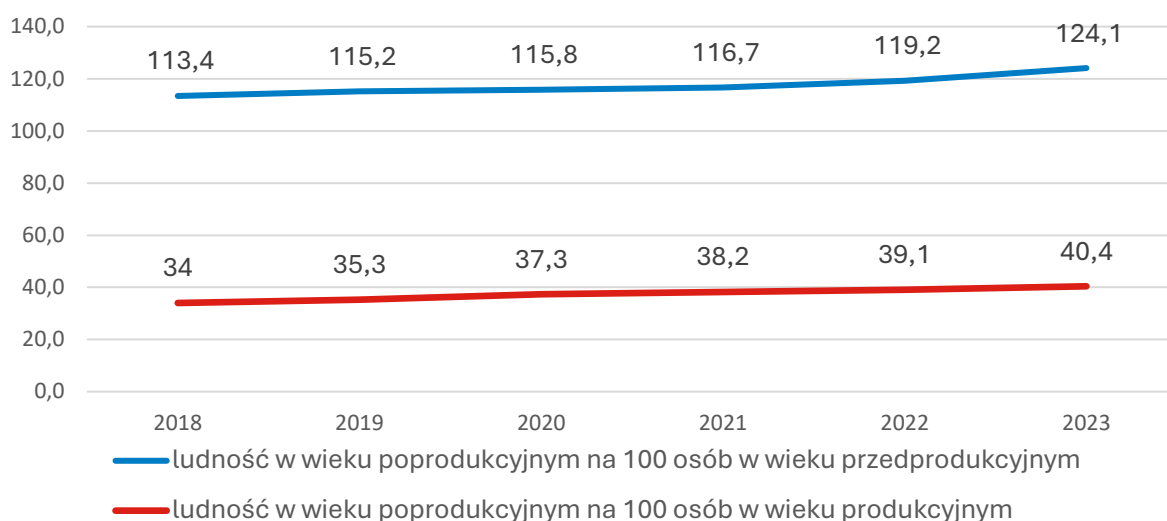

Źródło: BDL GUS.

Istotnym elementem diagnostycznym związanym ze specyfiką demograficzną gminy jest także określenie poziomu wskaźnika obciążenia demograficznego, a więc stosunku liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym¹. Analiza danych dla lat 2018-2023 pokazuje wyraźny wzrost wartości wspomnianego wskaźnika, co jest zjawiskiem niekorzystnym z punktu widzenia ekonomicznego i społecznego. Wzrastający udział osób starszych w społeczeństwie oznacza, że na jedną osobę w wieku produkcyjnym przypada coraz więcej osób wymagających wsparcia, zarówno finansowego, jak i opiekuńczego. Co istotne, wskaźnik obciążenia demograficznego charakteryzujący gminę Kęty przewyższa średnie wartości dla województwa małopolskiego, ale w porównaniu do powiatu oświęcimskiego, przyjmuje wartości niższe, co wskazuje, że w tej części województwa procesy starzenia się społeczności są bardziej zaawansowane niż ma to miejsce przeciętnie w regionie.

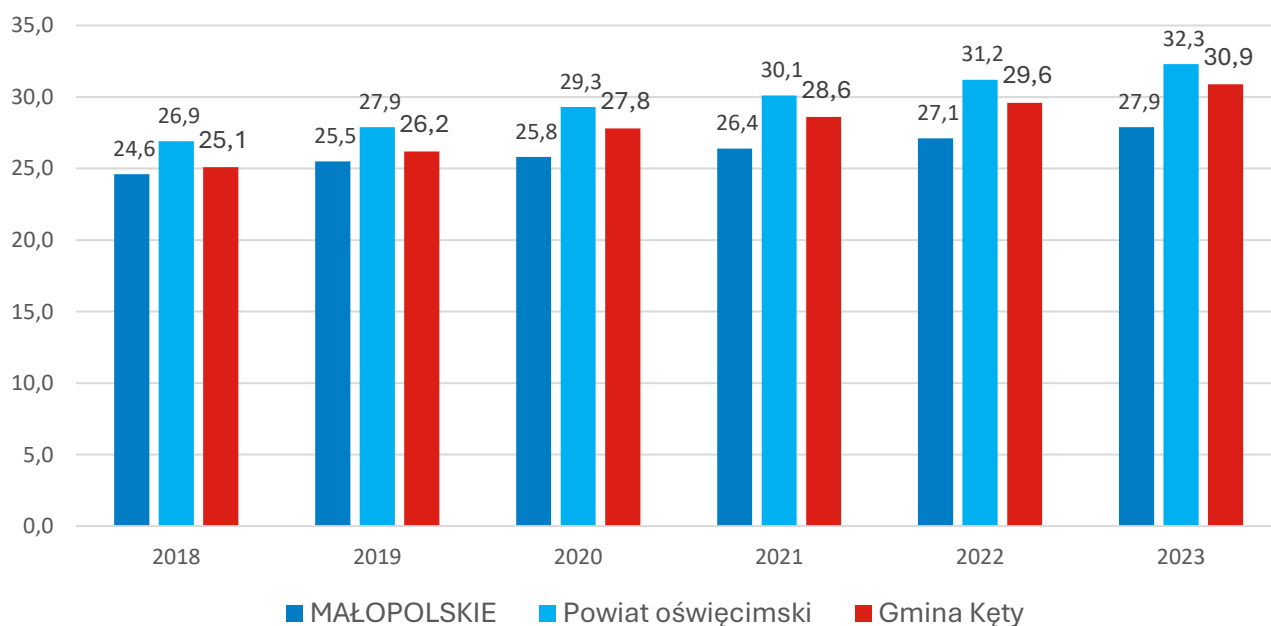
¹ Według danych GUS jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny); wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat - dla kobiet i 18-64 lata - dla mężczyzn).

Wykres 6. Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym w latach 2018-2023.

Źródło: BDL GUS.

Wykres 7. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2018-2023.

Źródło: BDL GUS.

1.2. Usługi opiekuńcze i wspierające

W gminie Kęty funkcjonuje kilka placówek i podmiotów realizujących usługi wspierające i opiekuńcze dedykowane seniorom, które mają na celu wzmacnianie samodzielności, zabezpieczenie podstawowych potrzeb i integrację społeczną. System opieki nad osobami starszymi opiera się na kilku głównych filarach: placówkach opieki dziennej, usługach opiekuńczych oraz placówkach całodobowych.

Placówki opieki dziennej

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętach z placówką w Brzeszczach

Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętach z placówką w Brzeszczach jest Domem typu AB. Jest to powiatowa placówka wsparcia dziennego dla osób zmagających się z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną. Ośrodek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Oferuje szeroki zakres usług rehabilitacyjnych i terapeutycznych, które mają na celu utrzymanie lub poprawę samodzielności oraz poprawę jakości życia uczestników. Placówka oferuje nie tylko pomoc psychologiczną, terapeutyczną i socjalną, ale także specjalistyczne terapie, takie jak kulturoterapia, choreoterapia (terapia poprzez ruch) czy hortiterapia (terapia ogrodnicza).

Dom dysponuje łącznie 43 miejscami, z czego 30 miejsc znajduje się w Kętach, a 13 w Brzeszczach. Placówka jest dostępna w dni robocze w godzinach od 8:00 do 16:00, co pozwala na wsparcie dzienne także dla seniorów, którzy mogą wracać do swoich domów na noc.

Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Kętach

Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Kętach jest placówką wsparcia dziennego zapewniającą profesjonalną opiekę i pomoc osobom z terenu gminy Kęty, które ukończyły 60 rok życia, są nieaktywne zawodowo oraz wymagają częściowego wsparcia w czynnościach życia codziennego. Oprócz rehabilitacji i opieki pielęgniarskiej, seniorzy mają zapewniony ciepły posiłek, dowóz do placówki, a także pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i medycznych. Zajęcia w placówce mają na celu wspieranie aktywności fizycznej i psychicznej seniorów oraz integrację społeczną. Działania na rzecz seniorów korzystających z Dziennego Domu realizują również inne podmioty – m.in. Policja i Straż Miejska. W ramach programu „Dzielnicy Bliżej Nas” dzielnicowi przeprowadzili prelekcje dla seniorów z Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Kętach, dotyczące bezpieczeństwa i profilaktyki kryminalnej.

W 2023 roku Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Kętach zapewniał wsparcie 30 osobom z gminy Kęty powyżej 60. roku życia. 90% podopiecznych stanowiły kobiety (27 osób), a 10% mężczyźni (3 osoby). Według Raportu o stanie gminy Kęty w 2023 roku wśród użytkowników ośrodka w najmłodszym przedziale wiekowym (60-69 lat) nie znalazł się żaden senior. W kolejnej grupie wiekowej 70-79 lat znalazło się 6 uczestników. Niezmiennie najliczniejszą grupę

podopiecznych, liczącą aż 19 osób, stanowili uczestnicy w przedziale wiekowym 80-89 lat. W ostatniej grupie wiekowej 90+ znalazło się 5 seniorów.

Osobami korzystającymi z oferty ośrodka byli przede wszystkim mieszkańcy miasta Kęty, którzy stanowili 63,3% ogółu (19 osób), natomiast seniorzy z sołectw gminy stanowili 23,7% (11 osób).

Dzienny Dom „Senior-Wigor” w Kętach prowadzi także Punkt Informacji dla Seniorów, którego pracownicy od poniedziałku do piątku od 6:30 do 16.00 udzielają informacji dotyczących ulg i uprawnień przysługujących osobom starszym i niepełnosprawnym.

Zgodnie z opiniami przedstawicieli środowisk lokalnych istnieje zapotrzebowanie na rozwój usług dziennej opieki w gminie Kęty, w tym zapewnienie wsparcia w tej formie mieszkańcom części wiejskiej gminy. Usługi te pozwalają wydłużyć okres pozostawania w aktywności i samodzielności seniorom w zaawansowanym wieku, co przekłada się na ograniczenie wzrostu zapotrzebowania na usługi opiekuńcze świadczone w domach czy konieczność korzystania z placówek całodobowych. Istotna jest także odpowiedź na potrzeby grupy seniorów cierpiących na zespoły otępienne, w tym chorych na chorobę Alzheimera, które mogłyby być realizowane również w formie dedykowanego oddziału funkcjonującego w ramach Dziennego Domu „Senior-Wigor”.

Placówki całodobowej opieki

Na terenie gminy Kęty funkcjonuje placówka całodobowej opieki dedykowana mężczyznom przewlekle psychicznie chorym w Bulowicach. Nie ma natomiast innego Domu Pomocy Społecznej lub podmiotu dedykowanego opiece nad osobami starszymi.

Dom Pomocy Społecznej Braci Albertynów w Bulowicach – dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych

Dom jest placówką całodobowego pobytu dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych. Podstawowym zadaniem DPS jest stwarzanie warunków egzystencji zbliżonych do życia rodzinnego oraz zaspakajanie potrzeb podopiecznych domu. Świadczone są usługi opiekuńcze polegające na udzielaniu pomocy mieszkańcom w podstawowych czynnościach życiowych, ich sprawach osobistych i pielęgnacyjnych oraz usługi wspomagające mające na celu wspomaganie, aktywizowanie, pobudzanie i rozwój mieszkańców domu oraz utrzymanie i podnoszenie ich sprawności psychoruchowej.

Średnioroczna liczba mieszkańców gminy Kęty kierowanych do placówek całodobowych usytuowanych poza terenem gminy (domów pomocy społecznej o różnych specjalizacjach – m.in. w Wadowicach, Izdebniku, Bobrku, Ojcowie czy Konarach) oscyluje w okolicy 20 osób i utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Zdaniem przedstawicieli środowisk lokalnych, z uwagi na obserwowaną skalę zapotrzebowania na tą formę opieki, w najbliższym czasie nie ma potrzeby tworzenia placówki tego typu w gminie.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętach

Usługi opiekuńcze oferowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętach obejmują szeroki zakres pomocy dla osób starszych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają codziennego wsparcia. Usługi te obejmują:

- pomoc w samoobsłudze: zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, takich jak higiena osobista, podawanie posiłków i leków, pomoc w kąpielach, a także utrzymanie porządku w miejscu zamieszkania seniora.
- pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego: pomoc w przygotowaniu posiłków, zakupach, dbaniu o porządek oraz praniu, co jest istotne dla seniorów, którzy mają trudności z wykonywaniem tych czynności samodzielnie.
- załatwianie spraw codziennych: realizacja recept, zgłaszanie wizyt lekarskich, uiszczanie rachunków czy organizacja spacerów – te usługi wspierają seniorów w utrzymaniu kontaktu z otoczeniem oraz samodzielności w załatwianiu bieżących spraw.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są również dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, co jest szczególnie istotne w przypadku seniorów z zaawansowanymi problemami zdrowotnymi.

W 2023 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystały 74 osoby w ilości 11 690 godzin, zgodnie z obowiązującymi decyzjami administracyjnymi, z czego 55 osób to osoby prowadzące samodzielne gospodarstwo domowe, a 19 zamieszkuje z rodziną. Korzystanie z usług opiekuńczych wiąże się z częściową odpłatnością (zależną od poziomu dochodów gospodarstwa domowego) oraz uprzednim wydaniem decyzji administracyjnej kwalifikującej do otrzymania tego typu wsparcia.

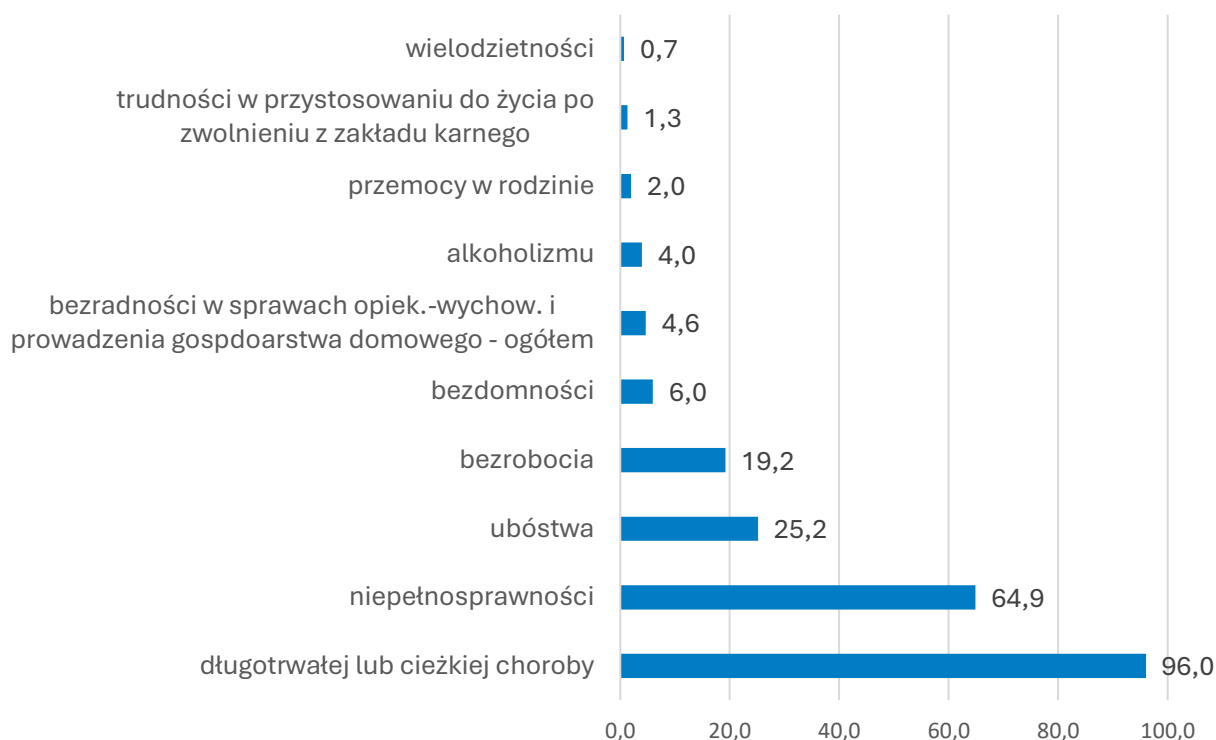
Na terenie gminy Kęty, z 684 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (GOPS) 151 osób (czyli około 22%) stanowią osoby starsze (w wieku 60 lat i więcej). Wśród seniorów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, dominującą przyczyną są długotrwała lub ciężka choroba, która dotyczy 96% beneficjentów, oraz niepełnosprawność, obejmująca 64,9%. Analizując poszczególne jednostki pomocnicze, najwyższy udział beneficjentów pomocy społecznej w wieku 60+ odnotowuje sołectwo Nowa Wieś, gdzie wskaźnik ten wynosi 40% ogółu beneficjentów. Natomiast w sołectwie Malec nie zarejestrowano żadnej osoby starszej korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela 4. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w 2023 r. z uwzględnieniem osób w wieku 60+ w gminie Kęty i jej poszczególnych jednostkach.

Jednostka	Liczba mieszkańców gminy korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej (stan na koniec 2023)	Liczba mieszkańców gminy w wieku 60+ korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej (stan na koniec 2023)	Udział mieszkańców w wieku 60+ korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
Gmina Kęty	684	151	22,1
Dzielnica Nowe Miasto	209	53	25,4
Dzielnica Stare Miasto	226	51	22,6
Dzielnica Podlesie	39	6	15,4
Sołectwo Bielany	11	2	18,2
Sołectwo Bulowice	105	18	17,1
Sołectwo Łęki	22	5	22,7
Sołectwo Malec	12	0	0,0
Sołectwo Nowa Wieś	35	14	40,0
Sołectwo Witkowice	25	2	8,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętach.

Wykres 8. Powody przyznania świadczeń pomocy społecznej wśród beneficjentów w wieku 60 lat i więcej w 2023 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Kętach realizował także inne programy wsparcia, m.in. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” oraz „Opieka wytchnieniowa”.

- „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” - edycja 2023. W ramach programu w 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 70 osób z niepełnosprawnościami, w tym o stopniu znacznym z niepełnosprawnościami sprzężonymi (15 osób), stopniu znacznym (44 osoby), stopniu umiarkowanym z niepełnosprawnościami sprzężonymi (2 osoby), stopniu umiarkowanym (3 osoby) oraz 6 dzieci. Łącznie zrealizowano 25 500 godzin usług.
- „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023. W ramach programu realizowano pobyt całodobowy w placówce zapewniającej opiekę osobom niepełnosprawnym dla 46 osób. Łącznie zrealizowano 644 dni pobytu.

Inne usługi wspierające seniorów

Realizowane są także inne działania w formie projektów lub programów, które mają na celu poprawę jakości życia, bezpieczeństwa oraz umożliwienie samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. Jednym z takich projektów, zrealizowanych w 2023 roku, był „Korpus Wsparcia Seniorów”, prowadzony przez Klub Integracji Społecznej w Kętach. Program skierowany był do osób powyżej 65 roku życia, które miały trudności z samodzielnym funkcjonowaniem. Seniorzy otrzymali tzw. „opaski bezpieczeństwa”, które dzięki połączeniu z systemem GSM pozwalały na szybkie wezwanie pomocy w razie zagrożenia zdrowia lub życia. Usługa realizowana była poprzez wyspecjalizowane centrum pomocy, dzięki któremu po odebraniu zgłoszenia ratownik medyczny, opiekun medyczny bądź pielęgniarz, podejmowali decyzję o sposobie udzielenia pomocy zgłaszającemu. W programie uczestniczyły 133 osoby, a system pomocy działał przez wyspecjalizowane centrum teleopieki.

1.3. Usługi zdrowotne

Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej (GZOZ) w Kętach działa na podstawie statutu i regulaminu organizacyjnego, jako samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej. Oferuje zarówno podstawową, jak i specjalistyczną opiekę medyczną, co ma kluczowe znaczenie dla osób starszych. GZOZ w Kętach składa się z kilku placówek, w tym przychodni w Kętach (ul. Sobieskiego 35a i ul. Sobieskiego 45) oraz ośrodków zdrowia w Bielanych (ul. Łęcka 10), Bulowicach (ul. Bielska 63), Malcu (ul. Świętojańska 65) i Witkowicach (ul. Dworska 50). Takie rozproszenie placówek na terenie gminy umożliwi osobom starszym łatwiejszy dostęp do podstawowych usług medycznych, co jest kluczowe w przypadku osób mających trudności z przemieszczaniem się. Wśród problemów wskazywanych przez respondentów badań

wskazywano jednak potrzebę usprawnienia organizacji pracy placówek GZOZ – przede wszystkim tych związanych z procedurami rejestracji pacjentów na wizyty.

Oprócz placówek GZOZ na terenie gminy Kęty funkcjonują gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, które zlokalizowane są w budynkach szkolnych w:

- a) Kętach przy ulicy Sobieskiego 6, 32-650 Kęty,
- b) Kętach przy ulicy Wyspiańskiego 1, 32-650 Kęty,
- c) Kętach przy ulicy Szkolnej 3, 32-650 Kęty,
- d) Nowej Wsi przy ulicy Konarskiego 4, 32-651 Nowa Wieś,
- e) Bulowicach przy ulicy Bielskiej 59, 32-652 Bulowice,
- f) Kętach przy ulicy Kościuszki 29, 32-650 Kęty,
- g) Kętach przy ulicy Żwirki i Wigury 27 a, 32-650 Kęty,
- h) Kętach przy ulicy Wyspiańskiego 2, 32-650 Kęty.

Gabinety profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w szkołach wspierają wczesne wykrywanie problemów zdrowotnych oraz promują profilaktykę zdrowotną.

Dla osób w zaawansowanym wieku, chorych i wymagających stałej opieki zdrowotnej, na terenie gminy dostępne są usługi związane z opieką paliatywną i długoterminową:

- Hospicjum domowe/Zespół Domowej Opieki Paliatywnej;
- Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa.

Hospicjum domowe, prowadzone przez spółkę Medi Kompleks, oferuje opiekę dla dorosłych pacjentów terminalnych w ich domach. Medi Kompleks oferuje również pielęgniarską opiekę długoterminową, która jest dostępna dla osób starszych wymagających ciągłej pomocy medycznej w warunkach domowych. To wsparcie jest szczególnie istotne dla seniorów niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania, ale pragnących pozostać we własnych domach.

Tabela 5. Terminy i liczba osób oczekujących na wizyty w poradniach specjalistycznych w gminie Kęty.

Nazwa szpitala albo przychodni:	Adres:	Pierwszy wolny termin (stan na 20.08.2024 r.):	Liczba osób oczekujących:
PORADNIA OTORYNOLARYNGOLOGICZNA (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	UL. SOBIESKIEGO 35 A	20.08.2024 r.	4
PORADNIA OTORYNOLARYNGOLOGICZNA ("HIPOKRATES" S.KRÓLICKI - J.ŚLIFIRSKI SPÓŁKA JAWNA)	UL. HENRYKA SIENKIEWICZA 13	19.09.2024 r.	173

PORADNIA LOGOPEDYCZNA (GABINET LOGOPEDYCZNY MILENA BŁASIAK)	UL. HENRYKA SIENKIEWICZA 13	21.08.2024 r.	4
PORADNIA POŁOŻNICZO- GINEKOLOGICZNA (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	UL. SOBIESKIEGO 35 A	21.08.2024 r.	20
PORADNIA POŁOŻNICZO- GINEKOLOGICZNA ("SEMEDICA" SPÓŁKA Z OGRANICZONA ODPOWIEDZIALNOSCIA)	KĘTY, UL. HENRYKA SIENKIEWICZA 13	07.10.2024 r.	142
PORADNIA CHIRURGII OGÓLNEJ (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. SOBIESKIEGO 35 A	03.09.2024 r.	150
ŚWIADCZENIA Z ZAKRESU ORTOPEDII I TRAUMATOLOGII NARZĄDU RUCHU (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. SOBIESKIEGO 35 A	21.10.2024 r.	81
PORADNIA DERMATOLOGICZNA (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. SOBIESKIEGO 35 A	21.03.2025 r.	213
PORADNIA OKULISTYCZNA ("HIPOKRATES" S.KRÓLICKI - J.ŚLIFIRSKI SPÓŁKA JAWNA)	KĘTY, UL. HENRYKA SIENKIEWICZA 13	01.04.2025 r.	235
PORADNIA OKULISTYCZNA (NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI OKULISTYCZNEJ "OCULO- MED")	KĘTY, UL. KRAKOWSKA 2	03.10.2025 r.	624
ŚWIADCZENIA Z ZAKRESU ENDOKRYNOLOGII (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. SOBIESKIEGO 35 A	31.08.2026 r.	165
PORADNIA ZDROWIA PSYCHICZNEGO (ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W OŚWIĘCIMIU)	KĘTY, UL. JANA III SOBIESKIEGO 45	05.11.2024 r.	49

PORADNIA REHABILITACYJNA (NZOZ REHA-MED.)	KĘTY, UL. KRAKOWSKA 59/A	02.12.2024 r.	34
PORADNIA REHABILITACYJNA (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. SOBIESKIEGO 35 A	03.02.2025 r.	78
FIZJOTERAPIA AMBULATORYJNA (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. JANA III SOBIESKIEGO 45	23.06.2025 r.	733
FIZJOTERAPIA AMBULATORYJNA (NZOZ REHA-MED.)	KĘTY, UL. KRAKOWSKA 59/A	30.07.2025 r.	735
PORADNIA DIABETOLOGICZNA (GMINNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W KĘTACH)	KĘTY, UL. SOBIESKIEGO 35 A	25.03.2025 r.	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/> (stan na 20.08.2024 r.)

1.4. Działalność na rzecz aktywności i integracji społecznej seniorów

W gminie Kęty działa szereg podmiotów, które pomagają i odpowiadają na zróżnicowane potrzeby osób starszych.

Miejska Rada Seniorów

Gremium reprezentujące interesy dojrzałych mieszkańców gminy stanowi Miejska Rada Seniorów. Działa ona na podstawie przyjętego statutu, zgodnie z którym w skład Rady wchodzi 21 przedstawicieli seniorów, delegowanych przez podmioty działające na rzecz osób starszych. Rada działa w celu wspierania i upowszechniania idei samorządowej, sprzyjania solidarności międzypokoleniowej oraz tworzenia warunków do pobudzania aktywności obywatelskiej osób starszych w społeczności lokalnej. Najważniejszym celem Rady jest integracja i wspieranie środowiska osób starszych, reprezentowanie zbiorowych interesów, przetamywanie stereotypów na temat starości i seniorów oraz budowanie autorytetu osób starszych. Rada przyczynia się przede wszystkim do promowania idei społeczeństwa obywatelskiego, inspirowania i koordynowania inicjatyw osób starszych, reprezentowania interesów seniorów wobec organizacji i instytucji publicznych i pozarządowych. Przedstawiciele Rady są do dyspozycji mieszkańców podczas dyżuru, w trakcie którego można zgłosić potrzeby, problemy lub porozmawiać o sprawach związanych z usługami kierowanymi do seniorów. Dyżur odbywa się w pierwszą środę miesiąca w budynku Miejsca Aktywności Mieszkańców Rynek 13 w godz. 11:00-12:00.

Kluby seniora

W gminie działa pięć Klubów Seniora zlokalizowanych w poszczególnych sołectwach, z wyjątkiem sołectwa Bielany. Ich głównym celem jest zapewnienie seniorom możliwości integracji społecznej oraz zagospodarowanie wolnego czasu poprzez wspólne spotkania i aktywności w lokalnym środowisku. Usytuowanie klubów w poszczególnych miejscowościach stanowi istotny potencjał wzmacniający dostępność realizowanych w nich działań dla mieszkańców – bliskość lokalizacji i istniejące relacje sąsiedzkie pozwalają angażować seniorów o różnym poziomie aktywności czy mobilności. Zdaniem przedstawicieli środowisk lokalnych potrzebne jest zapewnienie wsparcia dla możliwości rozwijania oferty poszczególnych klubów obejmujące m.in. pomoc w pozyskiwaniu środków czy pomoc organizacyjną w zapewnieniu ciekawych wydarzeń mogących odbywać się w klubach.

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Przy Domu Kultury w Kętach, funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku (UTW). Celem działalności uniwersytetu jest aktywizacja osób starszych a także wykorzystanie ich wielkiego potencjału: wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego. Wielu seniorów jest wciąż sprawnych, nie znosi beczynnego siedzenia w czterech ścianach, potrzebuje pretekstu do wyjścia z domu. Jedną z form zaktywizowania starszych osób są Uniwersytety Trzeciego Wieku, które stwarzają możliwości ciągłego poszerzania wiedzy, pobudzają do aktywizacji społecznej w interesie jednostki i ogółu, ułatwiają nawiązywanie przyjaźni, zapewniają możliwość dbania o kondycję fizyczną. Patronat honorowy nad UTW w Kętach objął Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W roku akademickim 2023, w II i III semestrze, w zajęciach organizowanych przez UTW regularnie uczestniczyło 200 osób. Seniorzy mieli możliwość uczestniczenia w wyjazdach na termy oraz wydarzeniach sportowych, takich jak zimowa Spartakiada Sportowa w Rabce oraz letniej Olimpiadzie Sportowej w Łazach. Program zajęć obejmował m.in. warsztaty artystyczne, takie jak taniec i śpiew, zajęcia plastyczne oraz różnorodne formy aktywności fizycznej – gimnastykę, jogę, pilates, tai-chi, ping-pong, a także gry w bule, brydża i inne gry planszowe.

Ogólnopolska Karta Seniora

Seniorzy w gminie Kęty mają możliwość skorzystania z Ogólnopolskiej Karty Seniora, która jest częścią ogólnopolskiego projektu realizowanego przez Stowarzyszenie MANKO. Karta ta ma na celu aktywizację osób starszych poprzez umożliwienie im korzystania ze zniżek na różnorodne usługi i produkty na terenie całej Polski, wspierając ich zaangażowanie w życie społeczne. Kartę może otrzymać każdy senior powyżej 60. roku życia, mieszkający w gminie Kęty.

W odniesieniu do ww. podmiotów i środowisk, podczas warsztatów i wywiadów, jako kluczowe potrzeby wskazano konieczność poprawy przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi grupami oraz zapewnienie systemu koordynacji i wsparcia realizowanych działań we współpracy z instytucjami gminnymi takimi jak Dom Kultury, Biblioteka czy OSiR.

II. POTRZEBY I PROBLEMY SENIORÓW GMINY KĘTY - WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

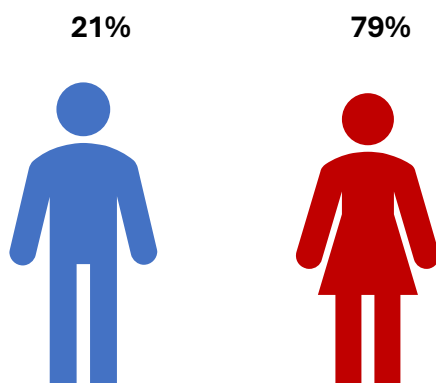
Ankieta skierowana do seniorów gminy Kęty dostępna była w wersji papierowej i elektronicznej w okresie od 3 do 28 lipca 2024 r. Odpowiedzi na postawione w ankiecie pytania można było udzielić online, ale również wykorzystując egzemplarze ankiety dostępne w Miejscu Aktywności Mieszkańców Rynek 13, budynku Urzędu Gminy Kęty oraz placówkach miejskich i filiach sołectw Gminnej Biblioteki Publicznej im. Ambrożego Grabowskiego. W dystrybucję ankiet zaangażowani byli również radni Miejskiej Rady Seniorów, rozpowszechniając je w swoich lokalnych środowiskach.

2.1. Charakterystyka respondentów

Ankiety wypełniły łącznie 153 osoby, z czego 21% (32) stanowią mężczyźni, natomiast 79% (121) kobiety. Najmłodsza osoba ankietowana urodziła się w 1970 roku, najstarsza – w 1937. Medianę urodzeń ankietowanych stanowił rok 1953, w tym samym roku wypadła także średnia arytmetyczna. Znaczna większość ankietowanych miała w chwili wypełniania ankiety 65 lat lub więcej (93%), a jedynie jedna osoba była młodsza niż 60 lat, a zatem, kierując się definicjami osoby starszej proponowanymi przez GUS (60 lat dla kobiet, 65 lat dla mężczyzn) bądź OECD (65 lat dla całej populacji), stwierdzić należy, że zdecydowaną większość respondentów faktycznie stanowili seniorzy.

27% ankietowanych zamieszkiwało na stałe na terenie miasta Kęty, podczas gdy pozostali mieszkali w wiejskim obszarze gminy Kęty. Większość (57%) respondentów z miasta Kęty zamieszkiwało dzielnicę Nowe Miasto, z kolei 31% Stare Miasto, a 12% dzielnicę Podlesie. Najliczniej reprezentowane były natomiast sołectwa Bulowice (19% ogólnej liczby respondentów stanowili mieszkańcy tego sołectwa), Nowa Wieś (14%) i Łęki (14%). Większość badanych (59%) zamieszkuje gminę Kęty od urodzenia, 34% - powyżej 30 lat, 3% - od 16 do 30 lat, natomiast 4% - 5 lat lub krócej.

Rysunek 1. Płeć badanych.

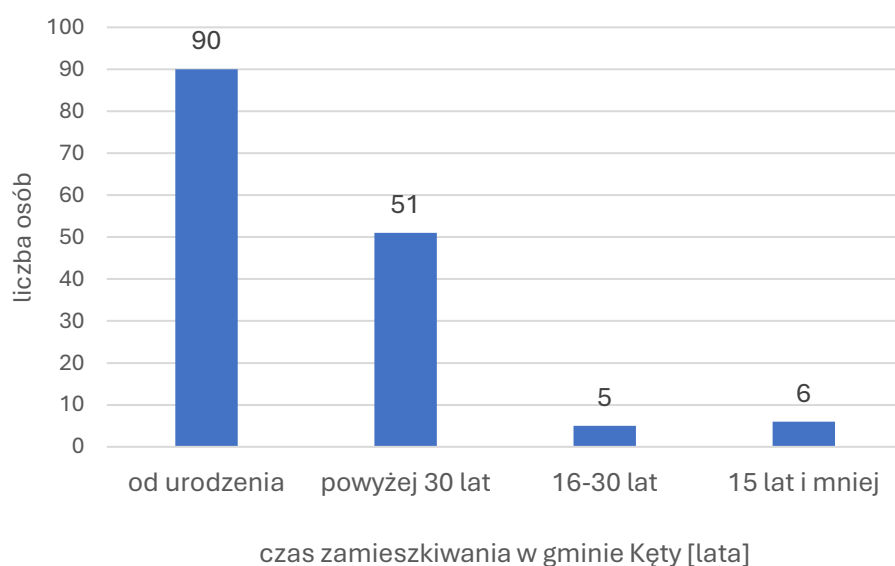

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=153.

Tabela 6. Miejsce zamieszkania badanych.

Jednostka przestrzenna	Liczba ankietowanych	Procent ogólnej liczby ankietowanych
Miasto Kęty – dzielnica Nowe Miasto	24	15,7%
Miasto Kęty – dzielnica Podlesie	5	3,3%
Miasto Kęty – dzielnica Stare Miasto	13	8,5%
Sołectwo Bielany	6	3,9%
Sołectwo Bulowice	29	19,0%
Sołectwo Malec	17	11,1%
Sołectwo Nowa Wieś	22	14,4%
Sołectwo Witkowice	16	10,5%
Sołectwo Łęk	21	13,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=153

Wykres 9. Ankietowani w zależności od długości zamieszkania w gminie Kęty.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=151.

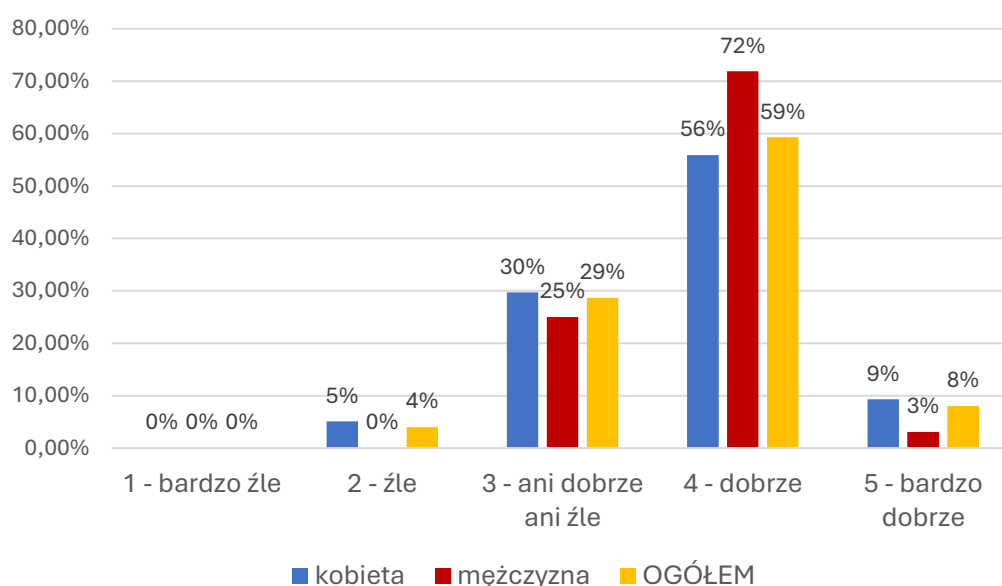
2.2. Gmina Kęty jako miejsce do życia

Ogólna ocena gminy Kęty

Ankietowani seniorzy dokonali ogólnej oceny gminy Kęty jako miejsca do życia dla osób po 60 roku życia. Oceny przyznawano na pięciostopniowej skali Likerta, gdzie 1 oznaczało, że ankietowany ocenia gminę pod danym względem bardzo źle, natomiast 5 – bardzo dobrze.

Średnia ocen kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie – 3.71. Przeważają oceny pozytywne, w szczególności 4 (dobrze) – takiej odpowiedzi udzieliło 59% wszystkich respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie o ogólną ocenę gminy. W sumie dobrze i bardzo dobrze gminę Kęty pod tym względem oceniło 67% respondentów, podczas gdy źle jedynie – 4%. Zwraca uwagę, że żaden z respondentów nie ocenił gminy Kęty jako miejsca do życia dla osób po 60 roku życia „bardzo źle”. Występuje niewielka różnica w postrzeganiu gminy Kęty jako miejsca do życia w zależności od płci ankietowanych: 65% kobiet postrzega gminę dobrze lub bardzo dobrze, podczas gdy wśród mężczyzn jest to 75%.

Wykres 10. Ogólna ocena gminy Kęty jako miejsca do życia wg. płci ankietowanych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=150.

Atuty i obszary wymagające poprawy w gminie Kęty

W pytaniu o atuty gminy Kęty jako miejsca przyjaznego seniorom ankietowani mogli wybrać do 3 najważniejszych ich zdaniem zalet. Zdecydowanie najczęściej wskazywaną zaletą (wskazało ją 50% respondentów) był charakter gminy Kęty: małego miasteczka otoczonego przez tereny wiejskie, co wiąże się np. z wolniejszym tempem życia, mniejszym zatłoczeniem. Tę odpowiedź wskazało 49,5% kobiet i 53% mężczyzn. Zauważalna jest różnica pomiędzy obszarem miejskim a obszarem wiejskim gminy Kęty: charakter gminy jako zaletę gminy Kęty postrzega 40,4% mieszkańców miasta Kęty i 54% mieszkańców przyległych miejscowości – wsi. Drugie miejsce wśród stwierdzeń charakteryzujących gminę Kęty jako przyjazną seniorom zajęły walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu – 44% ankietowanych wskazało je jako atut gminy Kęty jako miejsca przyjaznego seniorom. Zwraca uwagę zróżnicowanie częstotliwości wskazywania tej odpowiedzi w zależności od płci respondenta/ki: zaznaczyło ją 41% kobiet i 53% mężczyzn. Jedynie 14% mieszkańców sołectwa Łęki wskazało tę kwestię jako zaletę gminy Kęty jako miejsca przyjaznego seniorom (najmniejsza wartość w gminie). Relatywnie często (trzecia

najpopularniejsza opcja – 31%) wskazywano także, że gmina Kęty cechuje się stosunkowo dużą liczbą organizacji pozarządowych zabiegających o poprawę jakości życia seniorów.

Różnice pomiędzy częstością wskazywania danej opcji w zależności od długości zamieszkiwania respondenta w gminie Kęty nie są znaczne. Charakter gminy jako atut miejsca zamieszkania wskazało 47% respondentów mieszkających w gminie od urodzenia, 57% respondentów mieszkających w niej powyżej 30 lat, oraz 50% respondentów mieszkających poniżej 30 lat (zarówno w grupie 16-30, jak i 15 lat lub mniej). Walory przyrodnicze wskazało 48% mieszkających w gminie Kęty od urodzenia, 39% mieszkających w niej powyżej 30 lat, 50% mieszkających od 16 do 30 lat oraz jedna osoba (16,7%) mieszkająca w niej poniżej 15 lat. Dużą aktywność organizacji działających na rzecz poprawy jakości życia seniorów wskazało 31,1% mieszkających w gminie od urodzenia, 31,4% mieszkających w niej od co najmniej 30 lat, 33,3% mieszkających od 16 do 30 lat oraz 16,7% (jedna osoba) spośród 6 zamieszkujących gminę 15 lat lub krócej.

Najbardziej wskazywane atuty gminy to wysoki poziom bezpieczeństwa (5%), dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa (7%) i dobra jakość oraz dostępność usług zdrowotnych i opiekuńczych (także 7%).

Respondenci byli pytani także o to, jakie obszary należałoby priorytetowo poprawić, aby gmina Kęty była gminą w pełni przyjazną i odpowiadającą na potrzeby seniorów. W tym pytaniu także wybierali co najwyżej trzy odpowiedzi (trzy obszary). Zdecydowanie najczęściej wskazywaną kwestią wymagającą poprawy była dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej. Kwestię tę wskazało 79% respondentów. Zwraca uwagę zróżnicowanie względem płci: 82% kobiet i 69% mężczyzn wskazało tę opcję. Widoczne jest również zróżnicowanie względem miejsca zamieszkania: opcję tę wskazywało aż 95% mieszkańców sołectwa Łęki uczestniczących w badaniu, powyżej średniej były także sołectwa: Malec (82%) i Bulowice (86%), oraz dzielnicy Podlesie (80%) i Stare Miasto (79,2%) w Kętach.

Drugie miejsce wśród obszarów wymagających poprawy zajął rozwój oferty profilaktyki zdrowotnej i rehabilitacji: 50% ankietowanych wskazało tę kwestię jako istotną, z czego 46% kobiet, oraz 63% mężczyzn. Najbardziej opcję tę wskazywały osoby zamieszkujące sołectwo Bielany (33%) oraz dzielnicę Nowe Miasto w Kętach (38%), najczęściej natomiast mieszkańcy sołectwa Nowa Wieś (64%) i Łęki (67%).

Trzecią kwestią wymagającą pilnej poprawy okazał się rozwój komunikacji publicznej. Potrzebę tę wskazało 42% ankietowanych. W tym wypadku różnice respondentów wg płci nie są znaczne (41% kobiet i 44% mężczyzn zgodziło się ze stwierdzeniem). Najczęściej odpowiedź tę wskazywali mieszkańcy sołectwa Bielany (67%), sołectwa Malec (59%) i sołectwa Bulowice (52%), natomiast najbardziej mieszkańcy dzielnicy Podlesie w Kętach (20%) i sołectwa Witkowice (25%).

Stosunkowo często wskazywano także na konieczność poprawy usług opiekuńczych (25%), poszerzenie oferty kulturalno– edukacyjnej (23%) i zapewnienie usług pomocniczych (31%).

2.3. Sytuacja indywidualna i poziom życia

Ogólna ocena własnej sytuacji badanych

Respondenci byli pytani o ogólną ocenę swojej jakości życia w pięciu obszarach: sytuacji społecznej, finansowej, mieszkaniowej, zdrowotnej i ogólnego zadowolenia z życia. W każdej kwestii wybierali jedną odpowiedź na pięciostopniowej skali Likerta: od 1 – bardzo źle do 5 – bardzo dobrze.

Zadowolenie ankietowanych z życia w aspekcie ich sytuacji społecznej zdaje się kształtować na dobrym poziomie: średnia wynosi 3,57, dominują odpowiedzi 4 – dobrze (53% osób które udzieliły odpowiedzi na to pytanie) oraz 3 – ani dobrze ani źle (36%). 1% osób określiło swoją sytuację społeczną jako bardzo złą, 4% jako złą i 4% jako bardzo dobrą. Dają się w tym przypadku zaobserwować pewne różnice w ocenie przedstawicieli poszczególnych płci, w szczególności w wyborze między oceną ani dobra, ani zła, a dobra. Większość mężczyzn (54%) oceniło swoją sytuację społeczną jako ani dobrą, ani złą, podobnego zdania było 45% kobiet. Jako dobrą swoją sytuację oceniło 35% mężczyzn i aż 66% kobiet.

Sytuacja finansowa ankietowanych prezentuje się gorzej niż ich sytuacja społeczna. Średnia wartość odpowiedzi wyniosła 3,30. Dominują odpowiedzi dobra i ani dobra, ani zła (odpowiednio 39% i 40%) ale w porównaniu z sytuacją społeczną ankietowani seniorzy częściej wskazywali także odpowiedź zła – dotyczyło to 15% ankiet. Skrajne odpowiedzi zaznaczano rzadko: 4% respondentów uważało swoją sytuację za bardzo dobrą, podczas gdy za bardzo złą - 1%. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne sytuacji finansowej seniorów, aż 32% mieszkańców sołectwa Bulowice oraz 33% mieszkańców sołectwa Witkowice określiło swoją sytuację jako złą (w porównaniu do 15% ogółem) – to jedyne jednostki przestrzenne, w których liczba mieszkańców określających swoją sytuację finansową jako złą jest wyższa niż w całej gminie.

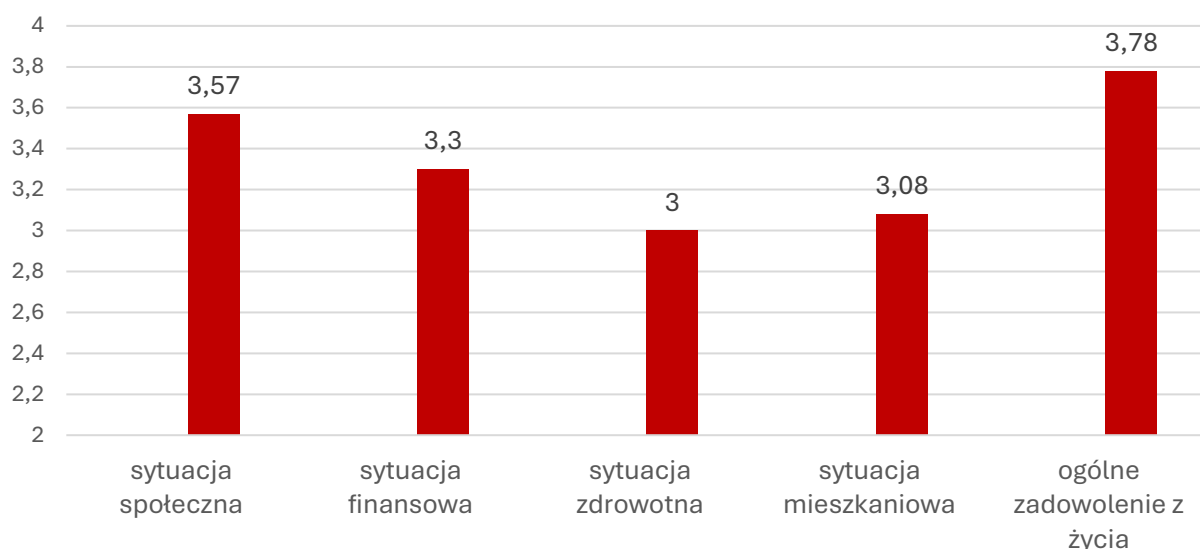
Przeciętnie prezentuje się również postrzeganie sytuacji zdrowotnej przez ankietowanych seniorów. Średnia ocena – 3,00. Najczęściej zaznaczano ocenę 3 – ani dobrze, ani źle – to wybór 41% ankietowanych. Często wskazywano także odpowiedź 4 – dobrze: 30% ankietowanych oraz 2 – źle - 23% ankietowanych. Najrzadsze były odpowiedzi skrajne: 5% osób określiło swoją sytuację zdrowotną jako bardzo złą, natomiast 1% - jako bardzo dobrą. Mężczyźni zdają się postrzegać swoją sytuację zdrowotną gorzej od kobiet: mężczyźni ocenili ją średnio na 2,77, kobiety – 3,1. 38% mężczyzn postrzega swoją sytuację zdrowotną jako złą lub bardzo złą, podczas gdy w wypadku kobiet jest to 25%, z kolei jako dobrą lub bardzo dobrą swoją sytuację postrzega 35% kobiet i 19,4% mężczyzn.

Ankietowani ocenili swoją sytuację mieszkaniową na poziomie 3,08. Jedynie jedna osoba (0,8%) wskazała, że jej sytuacja mieszkaniowa jest bardzo zła, a 2 osoby (2% ankietowanych),

że zła. Zwykle ankietowani wskazywali odpowiedź ani dobra, ani zła (18,5%), dobra (62%) lub bardzo dobra (16,9%). Mężczyźni swoją sytuację mieszkaniową oceniali nieco lepiej niż kobiety (3,22 w porównaniu z 3,04), żaden mężczyzna nie ocenił swojej sytuacji mieszkaniowej jako złej lub bardzo złej. Ankietowani oceniający swoją sytuację mieszkaniową jako bardzo dobrą koncentrują się w sołectwie Bulowice i dzielnicy Stare Miasto w Kętach (po 6 osób).

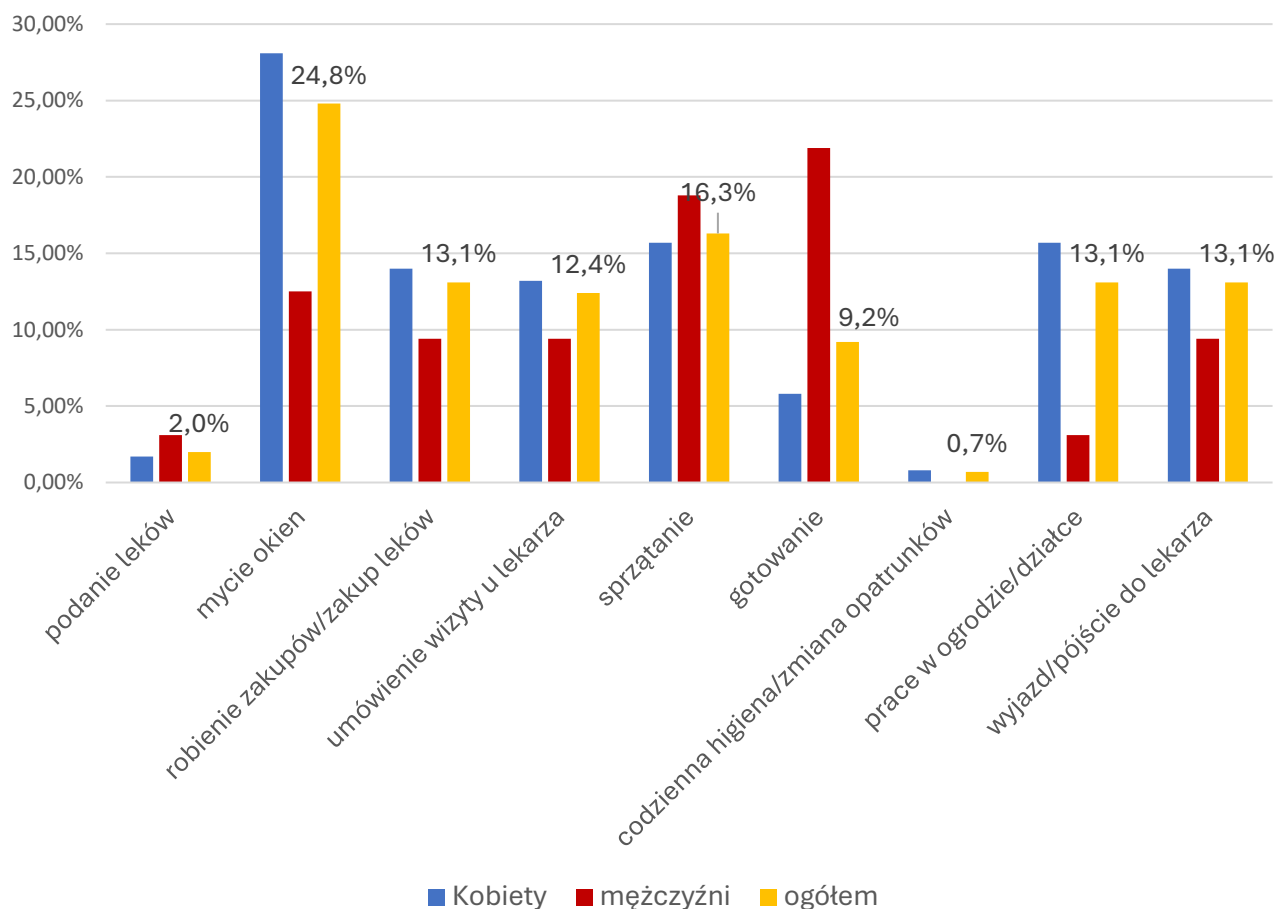
Respondenci relatywnie wysoko oceniają swoje ogólne zadowolenie z życia (średnia 3,78). Jako dobre lub bardzo dobre swoje zadowolenie z życia oceniło 60% ankietowanych, podczas gdy jako złe lub bardzo złe – 4% ankietowanych. Najczęściej wskazywano odpowiedzi dobrze i ani dobrze, ani źle (odpowiednio: 52% i 28%). Nie notuje się w zakresie ogólnego zadowolenia z życia poważniejszych różnic wg płci: ogólny poziom zadowolenia wśród mężczyzn: 3,79, wśród kobiet – 3,77. Jako dobre lub bardzo dobre swoje zadowolenie z życia określało 61% mężczyzn i 59% kobiet.

Wykres 11. Średnie zadowolenie z życia respondentów badania wg poszczególnych sfer.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych N=130.

Ostatnie pytanie dotyczące osobistej sytuacji respondentki/a dotyczyło tego, w jakich czynnościach dnia codziennego potrzebują pomocy. Najczęściej wskazywano: mycie okien (24,8% respondentów) i sprząatanie (16,3% respondentów).

Wykres 12. W jakich czynnościach dnia codziennego respondenci wymagają pomocy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=153.

Deklarowane problemy

Respondentów proszono o wskazanie problemów (dowolnej liczby) spośród kafeterii propozycji. Najczęściej wskazywano: trudności w otrzymaniu odpowiedniej pomocy medycznej (59% respondentów), choroby i zły stan zdrowia (46%) i niski dochód (44%). Relatywnie najrzadziej wskazywano na: bariery architektoniczne w mieszkaniu (3%), niewystarczającą opiekę ze strony rodziny (5%), trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego (5%).

Na problem trudności w otrzymaniu odpowiedniej pomocy medycznej nieco częściej wskazywały kobiety (60%) niż mężczyźni (56%). Seniorzy zamieszkujący sołectwo Łęki zaznaczali trudności w otrzymaniu odpowiedniej pomocy medycznej w 71% przypadków, a więc znacznie powyżej ogólnego poziomu, z kolei w sołectwach Nowa Wieś i Witkowice odpowiedź tą wskazywano stosunkowo najrzadziej (odpowiednio 32% i 44%).

Choroby i zły stan zdrowia zauważalnie częściej są problemem wskazywanym przez mężczyzn (63%), niż przez kobiety (44%). Widoczne są również różnice w zależności od miejsca

zamieszkania: wśród osób zamieszkałych w dzielnicy Stare Miasto w Kętach zaznaczano tę opcję w 16,7%, w dzielnicy Podlesie w 20% przypadków, podczas gdy w sołectwie Nowa Wieś – w 77%, ogółem: obszar miejski gminy – 26%, obszar wiejski 55%.

Tabela 7. Problemy respondentów wg. miejsca zamieszkania.

Problemy:	Miasto Kęty – dzielnica Nowe Miasto	Miasto Kęty – dzielnica Podlesie	Miasto Kęty – dzielnica Stare Miasto	Sołectwo Bielany	Sołectwo Bulowice	Sołectwo Malec	Sołectwo Nowa Wieś	Sołectwo Witkowice	Sołectwo Łęki	OBSZAR MIEJSKI	OBSZAR WIEJSKI	GMINA
niski dochód	29,20%	20,00%	53,80%	0,00%	44,80%	29,40%	77,30%	62,50%	38,10%	35,7%	48,4%	44,40 %
niepełnosprawność	16,70%	20,00%	7,70%	16,70%	20,70%	23,50%	18,20%	37,50%	0,00%	14,3%	19,7%	17,60 %
choroby, zły stan zdrowia	16,70%	20,00%	46,20%	50,00%	48,30%	52,90%	77,30%	56,30%	47,60%	26,2%	55,8%	47,70 %
samotność i brak codziennego kontaktu z ludźmi	16,7%	40,0%	7,7%	0,0%	17,2%	11,8%	22,7%	12,50%	28,6%	16,7%	17,8%	17,6%
niewystarczająca opieka ze strony rodziny	4,20%	0,00%	0,00%	16,70%	3,40%	5,90%	0,00%	12,50%	4,80%	2,2%	5,7%	4,60%
bariery architektoniczne w mieszkaniu	4,20%	0,00%	0,00%	16,70%	6,90%	0,00%	4,50%	0,00%	0,00%	2,4%	3,59%	3,30%
trudności w poruszaniu się poza mieszkaniem	29,20%	0,00%	7,70%	16,70%	13,80%	5,90%	0,00%	6,30%	4,80%	19,1%	7,3%	10,50 %
trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego	0,0%	0,00%	0,0%	16,70%	10,3%	5,90%	4,5%	6,30%	0,0%	0%	6,3%	4,6%
trudności w poruszaniu się po gminie	16,7%	0,0%	15,4%	50,0%	24,1%	23,5%	54,5%	25,0%	28,6%	14,3%	32,4%	27,5%
trudności z załatwieniem spraw administracyjno - urzędowych	12,5%	0,00%	7,7%	33,3%	13,8%	11,8%	9,1%	12,5%	19,00%	9,5%	14,4%	13,1%
trudności w otrzymaniu odpowiedniej pomocy medycznej	66,70%	60,00%	53,80%	83,30%	65,50%	64,70%	31,80%	43,80%	71,40%	39,1%	65,7%	58,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=153

Aktywność i spędzanie czasu wolnego

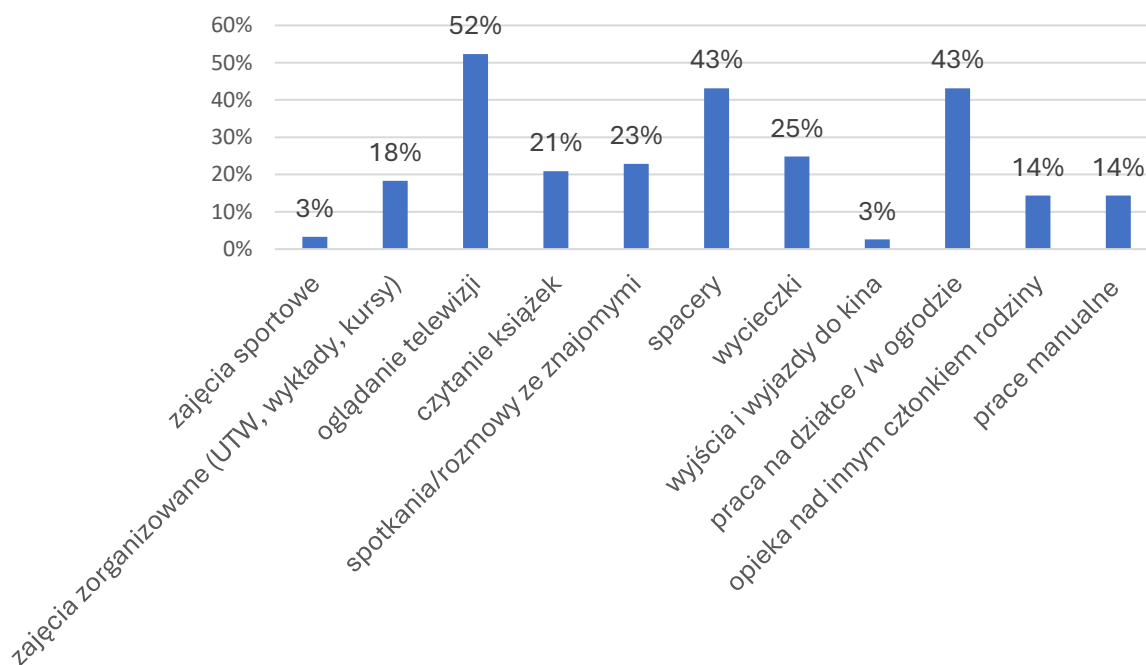
W ankiecie zapytano respondentów również o ich preferencje dotyczące sposobu spędzania czasu wolnego i poproszono o wybór trzech opcji najlepiej charakteryzujących ich sytuację w tym aspekcie, w formie półotwartej kafeterii.

Najczęściej wybierane przez respondentów formy aktywności to: oglądanie telewizji (52% respondentów), praca na działce i w ogrodzie (43%) i spacer (43%). Najmniej popularne okazało się uczestnictwo w zajęciach sportowych/gimnastycznych/tanecznych (3%) i wyjścia/wyjazdy do kina, filharmonii itp. (3%). W przypadku mężczyzn najpopularniejszym sposobem spędzania wolnego czasu jest oglądanie telewizji (aktywność tę deklaruje 72% respondentów-mężczyzn). W przypadku kobiet także jest to najchętniej wybierany sposób spędzania wolnego czasu, jednakże wybrało go jedynie 47% kobiet.

Spacer mają porównywalną popularność wśród kobiet (45%) i mężczyzn (38%), podobnie jak praca na działce i w ogrodzie (41% kobiet, 50% mężczyzn wybrało tę aktywność).

Zwraca uwagę dysproporcja między kobietami a mężczyznami, jeżeli chodzi o spędzanie czasu na opiece nad innym członkiem rodziny – zadeklarowało to 17% kobiet i 6% mężczyzn. Kobiety chętniej uczestniczą w zajęciach zorganizowanych: robi to 20% kobiet i 12,5% mężczyzn.

Wykres 13. Sposoby spędzania wolnego czasu wskazane przez respondentów.

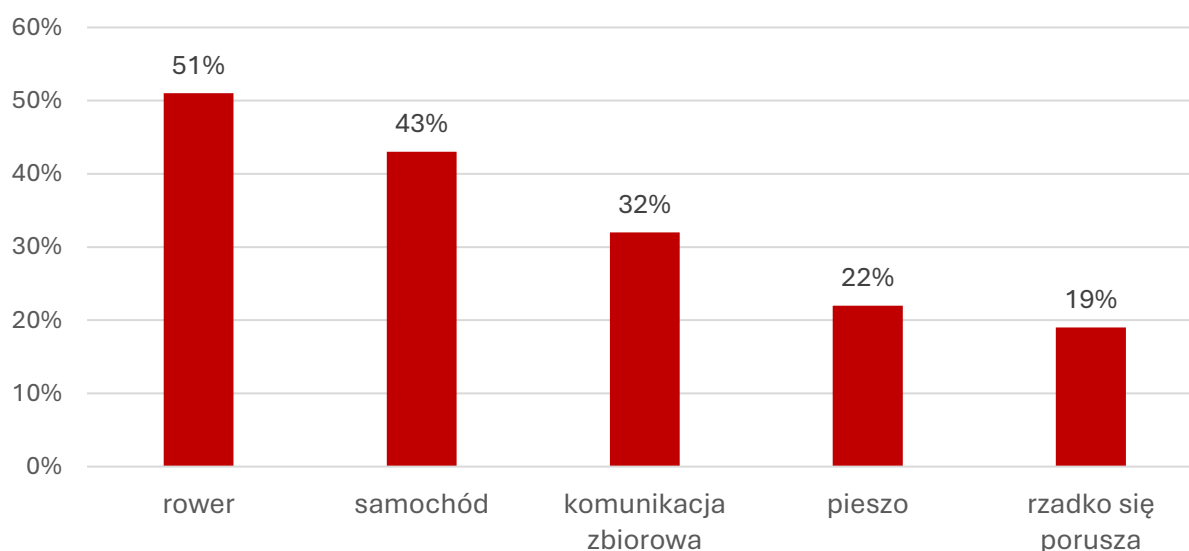
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=153.

Respondentów zapytano także o to, czy uważają się za osobę aktywną społecznie, a w przypadku uzyskania odpowiedzi negatywnej, pytano o powody niskiej aktywności (maksymalnie 3 z półotwartej kafeterii). 65,3% ankietowanych jest zdania, że są aktywni społecznie, podczas gdy 34,7% uważa odwrotnie. Zwraca uwagę wyraźne zróżnicowanie w zależności od płci: 32% kobiet i 48% mężczyzn uważa się za nieaktywnych społecznie.

Wśród osób, które stwierdziły, że nie są aktywne społecznie, jako powody tej sytuacji wskazywały najczęściej: trudności związane z dojazdem (53%), zły stan zdrowia (47%) oraz wady istniejącej oferty aktywności, że jest zbyt droga i zbyt mało atrakcyjna (oba po 35%). Inne powody wskazywano rzadziej: 17% respondentów wskazało problemy z poruszaniem się/wyjściem z domu, 12,5% obawę/niechęć do wyjścia z domu, 20% zadeklarowało, że powodem ich niskiej aktywności jest opieka nad rodziną, zaś 27% - że nie potrafi znaleźć dostępnej oferty aktywności.

Na aktywność – jak wynika z przytoczonych danych - niewątpliwym wpływ ma możliwość poruszania się po terenie gminy, stąd ankietowanych seniorów spytano o to, jakiego środka transportu używają najczęściej. Najczęściej wybierany okazał się rower (51%), 43% ankietowanych stwierdziło, że porusza się samochodem, 32% - środkami transportu zbiorowego, 19% ankietowanych zaznaczyło stwierdzenie, że rzadko się przemieszcza. O różnicach w dostępności komunikacji publicznej świadczyć może zróżnicowany odsetek respondentów - mieszkańców poszczególnych obszarów gminy deklarujących używanie transportu zbiorowego - od 9% w sołectwie Nowa Wieś, po 63% w sołectwie Witkowice.

Wykres 14. Środki transportu używane przez respondentów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=152

Relacje rodzinne i sąsiedzkie oraz poczucie bezpieczeństwa

Znaczna większość badanych (94,5%) czuje się bezpiecznie w miejscu, w którym mieszka. Zwraca uwagę, że 5 spośród 8 osób, które zadeklarowały przeciwną odpowiedź mieszka na terenie sołectwa Bulowice. Część badanych wskazało dlaczego nie czują się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Najczęściej wskazywane powody związane były z bezpieczeństwem ruchu drogowego: „brak chodnika w Bulowicach”, „bardzo ruchliwa droga krajowa” czy brak poboczy/chodników przy ulicach. Trzy osoby jako powód swojego braku poczucia bezpieczeństwa podały także kwestię obecności służb: brak dzielnicowego, brak pieszych patroli [policji – uzup. aut], brak „widoczności” służb dbających o porządek.

Respondenci poproszeni zostali również o ocenę relacji sąsiedzkich w ich miejscu zamieszkania. Ocena dokonywana była na pięciostopniowej skali Likerta. Znaczna większość respondentów ocenia relacje sąsiedzkie dobrze (67%) lub bardzo dobrze (13%). 19% twierdzi, że są one ani dobre, ani złe, natomiast jedynie 1% uważa, że są one złe lub bardzo złe. Uzyskana średnia ogółem wyniosła 3.91.

Mając na uwadze rosnące znaczenie problemu osamotnienia osób starszych ankietowanych zapytano o to czy i jak często czują się samotni. 53,3% respondentów rzadko lub nigdy nie czuje się samotna. Czasami lub często samotność odczuwa 40% respondentów. Częściej samotność deklarują mężczyźni (47% często lub czasami) niż kobiety (38% często lub czasami).

2.4. Zapotrzebowanie na rozwój oferty dostępnej w gminie Kęty

Dla prowadzenia efektywnej polityki senioralnej w gminie istotne jest określenie zapotrzebowania na poszczególne typy usług kierowanych do dojrzałych mieszkańców. Respondentów badania pytano o ocenę na pięciostopniowej skali Likerta (1 – zdecydowanie nie ma potrzeby, 5 – jest bardzo silna potrzeba rozwijania usługi) przydatności różnego rodzaju usług / oferty, podzielonej na cztery kategorie: usługi dla seniorów, usługi zdrowotne, usługi pomocowe, domy seniora/mieszkania.

Usługi dla seniorów

W pierwszej grupie zawarto następujące typy usług poprawiających ogólną jakość życia seniorów:

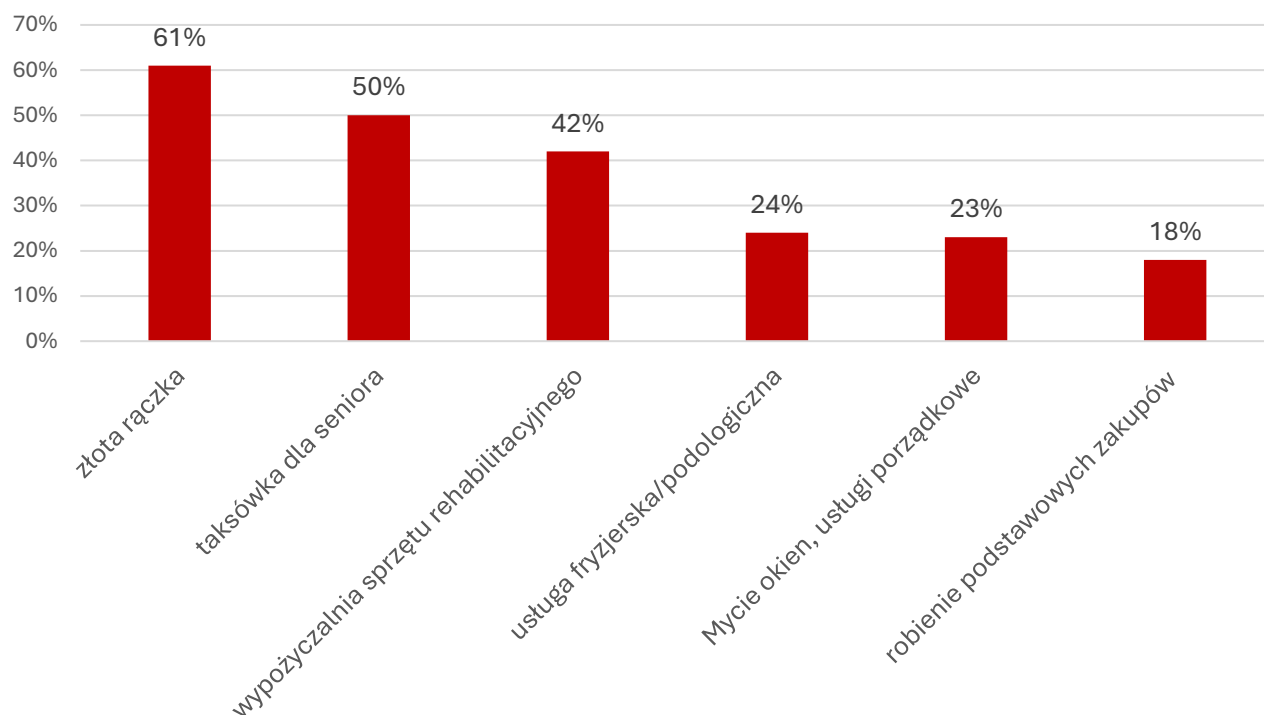
- **Kluby seniora** proponujące zajęcia dla seniorów (np. rękodzieło, śpiew, kółka zainteresowań) – potrzeba rozwijania tego typu usług określona została na poziomie 3,54. 69% ankietowanych seniorów jest zdania, że istnieje potrzeba, albo że istnieje bardzo silna potrzeba rozwijania tej usługi (24% ogółu ankietowanych, że jest to bardzo silna potrzeba). Z kolei 21,8% uważa, że nie

ma (4,7%), albo zdecydowanie nie ma (17,1%) potrzeby, aby rozwijać tę usługę.

- **Miejsca udzielania kompleksowej informacji senioralnej i doradztwa** – średnia ocena zainteresowania rozwijaniem tego typu usług to 3,6. 66,7% ankietowanych uważa, że jest potrzeba (37,4%), albo że jest bardzo silna potrzeba rozwijania tej usługi, z kolei, że nie ma (4,9%) albo zdecydowanie nie ma (15,4%) potrzeby rozwijania tej usługi wskazało łącznie 20,3% respondentów.
- **Doradztwo specjalistyczne (prawne, finansowe itp.)** - potrzeba rozwijania tej usługi została określona przeciętnie na poziomie - 3,72. Ze stwierdzeniami, że jest potrzeba (40,5%), albo że jest bardzo silna potrzeba (31,4%) rozwijania takiej usługi zgodziło się 71,9% badanych. Z kolei, że nie ma (14%) lub zdecydowanie nie ma (2,5%) takiej potrzeby stwierdziło 16,5% respondentów.
- **Dowóz do lekarza, urzędów, w inne miejsca ważne dla seniora** - badani określili potrzebę rozwoju tego typu usług poziomem 3,72. Łącznie ze stwierdzeniem, że jest potrzeba (39%) albo że jest bardzo silna potrzeba (27,10%) zgodziło się 66,1% respondentów. Przeciwnego zdania było 11,8% respondentów, z czego 9,3% uważało, że zdecydowanie nie ma potrzeby rozwijania tej usługi, a 2,5% było zdania, że nie ma potrzeby rozwijania tej usługi.

Seniorów spytano także o usługi, z korzystania z których byliby zainteresowani, gdyby były bezpłatne albo ulgowo wycenione. Największym zainteresowaniem ankietowanych cieszy się usługa „złotej rączki” obejmująca drobne naprawy, pomoc w przypadku drobnych usterek domowych – zainteresowanie nią wyraziło 61% ankietowanych. Popularna okazała się także taksówka dla seniora, którą wybrało 50% ankietowanych. Pozostałe opcje cieszyły się mniejszym zainteresowaniem i zaznaczyły je kolejno:

- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego: 42% respondentów;
- usługa fryzjerska/podologiczna: 24% respondentów;
- mycie okien, usługi porządkowe: 23% respondentów;
- robienie podstawowych zakupów: 18% respondentów.

Wykres 15. Deklarowane przez respondentów zainteresowanie usługami dla seniorów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=137.

Usługi zdrowotne

Zapotrzebowanie na rozwój usług zdrowotnych dostępnych dla seniorów z tereny gminy Kęty należy do najmocniej akcentowanych przez respondentów.

- **Programy zdrowotne dla seniorów** (np. badania profilaktyczne, spotkania ze specjalistami) - średnie zapotrzebowanie określono na poziomie 4,15 i było ono najwyższe ze wszystkich usług. 86,6% ankietowanych uważa, że jest potrzeba (46,5%), albo że jest bardzo silna potrzeba (40,10%) rozwijania tej usługi, z kolei, że nie ma (3,5%) albo zdecydowanie nie ma (4,2) potrzeby rozwijania tej usługi jest 7,7% respondentów.
- **Usługi sportowo – rehabilitacyjne dla seniorów** - średnie zapotrzebowanie badani ocenili na poziomie 3,95. 76,2% ankietowanych uważa, że jest potrzeba lub że jest bardzo silna potrzeba rozwijania tej usługi (oba po 38,10%), z kolei, że nie ma potrzeby jej rozwoju (zdecydowanie 6,3%) twierdzi 12,6% osób.
- **Usługa psychologa** - średnie zapotrzebowanie na poziomie 3,67. 63,2% ankietowanych uważa, że jest potrzeba (36,10%), albo że zdecydowanie jest potrzeba 27,7% rozwijania takiej usługi. Przeciwnego zdania jest 16,8%, z czego 7,2% – zdecydowanie.

- **Opaski bezpieczeństwa (system przywoływania SOS)** - średnie zapotrzebowanie ukształtowało się na poziomie 3,83. 70,8% ankietowanych uważa, że jest potrzeba (41,5%), albo że jest bardzo silna potrzeba (29,3%) rozwijania tej usługi, z kolei, że nie ma (7,3%) albo zdecydowanie nie ma (2,4%) potrzeby rozwijania tej usługi jest 9,7 % respondentów. Więcej na str. 17 - *Inne usługi wspierające seniorów*.

Usługi pomocowe

Respondentów poproszono także o ocenę zapotrzebowanie na usługi na takie jak:

- **Usługi pomocy w sprawach dnia codziennego** (np. sprzątanie, naprawy) - średnie zapotrzebowanie badani określili na poziomie 3,57. 68,5% ankietowanych uważa, że jest potrzeba lub, że jest bardzo silna potrzeba rozwijania tej usługi (16,24%). Z kolei 13,5% uważa, że nie ma lub zdecydowanie nie ma takiej potrzeby (4,5% zdecydowanie nie).
- **Usługi opiekuńcze** – pomoc w czynnościach domowych, pielęgniarstwie - średnie zapotrzebowanie na poziomie 3,78. 70,6% ankietowanych jest zdania, że jest potrzeba rozwijania tej usługi (w tym 26,8% ogółu respondentów uważa, że zdecydowanie jest). Brak potrzeby rozwijania tej usługi sygnalizuje 13,4% osób, z czego 5,4% ogółu respondentów – zdecydowanie.
- **Asystent osoby niepełnosprawnej** dla osoby wymagającej pomocy w codziennym funkcjonowaniu - średnie zapotrzebowanie na poziomie 3,84. 71,3% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem o konieczności rozwijania tej usługi, w tym 27% ogółu respondentów zdecydowanie się zgadza. Przeciwnego zdania jest 10,5% osób, z czego 3,5% ogółu respondentów – zdecydowanie.
- **Opieka wytchnieniowa** dzienna lub całodobowa dla członków rodzin opiekujących się osobą chorą - średnie zapotrzebowanie dla tej usługi określone zostało na poziomie 3,98. 72,9% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że jest bardzo silna potrzeba rozwijania usługi (39,8%) lub że jest potrzeba rozwijania takiej usługi (33,10%). Zdecydowanymi przeciwnikami rozwijania tej usługi jest 5,10% respondentów, łącznie przeciw jest 9,3%.

Domy seniora/mieszkania

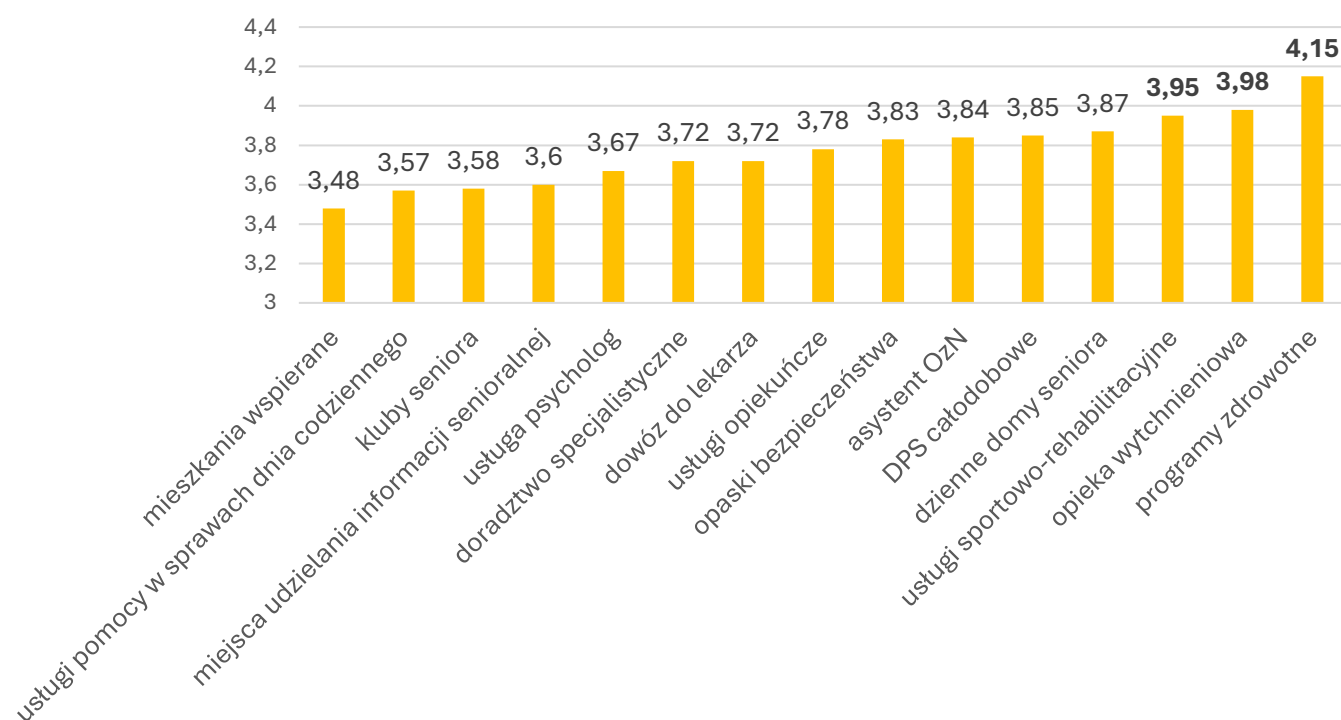
Poniżej wskazano trzy typy usług pobytowych powiązanych z różnym zakresem działań opiekuńczych.

- **Dzienne domy seniora** umożliwiające pobyt dzienny od poniedziałku do piątku w godz. od 8:00 do 16:00 uzyskały w tej kategorii najwyższą ocenę zapotrzebowania na rozwój tej formy wsparcia - średnie zapotrzebowanie na poziomie 3,87. 77% ankietowanych uważa, że jest potrzeba, albo że jest bardzo silna potrzeba rozwijania

tej formy wsparcia. (38,5% zdecydowanie). Przeciw jest 15,6%, w tym 12,6% ogółu respondentów zdecydowanie.

- **Domy pomocy społecznej całodobowe** - średnia ocena zapotrzebowania na tą formę wsparcia – 3,85. 74,7% uważa, że jest potrzeba rozwijania tego sposobu pomagania seniorom, z czego 40,3% - że jest to bardzo silna potrzeba. Przeciwnego zdania jest 16,8% respondentów, w tym 13,4% twierdzi, że zdecydowanie nie ma potrzeby rozwijania całodobowych DPS.
- **Mieszkania wspierane** umożliwiające wspólne zamieszkanie seniorów przy jednoczesnej pomocy w czynnościach dnia codziennego - średnie zapotrzebowanie na poziomie 3,48 (**najniższe ze wszystkich form wsparcia/usług**). 57,5% ankietowanych uważa, że jest potrzeba (33,6%), albo że jest bardzo silna potrzeba (23,9%) rozwijania tej usługi, z kolei, że nie ma (5,3%) albo zdecydowanie nie ma (14,2%) potrzeby rozwijania tej usługi jest 23% respondentów.

Wykres 16. Średnia ocena zapotrzebowania na rozwój poszczególnych usług.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=129.

Jak widać z przeprowadzonej analizy wyników ankiety, największym zainteresowaniem cieszą się usługi odnoszące się do poprawy sytuacji zdrowotnej badanych: programy zdrowotne dla seniorów, oferta opieki wytchnieniowej, czy usługi sportowo-rehabilitacyjne.

Stosunkowo najstabsze wyniki uzyskały usługi: mieszkań wspieranych i pomocy w sprawach dnia codziennego. Należy jednak mieć na uwadze, że wszystkie oceniane usługi uzyskały ocenę wyższą niż 3,4, co wskazuje, że zasadniczo wszystkie ocenione zostały przez respondentów jako działania do rozwoju. Żadna z usług nie uzyskała wyników poniżej 3,0, które to mogłoby być interpretowane jako jasne odrzucenie danej formy jako wsparcia.

2.5. Potrzeby informacyjne

Ostatnia część przeprowadzonego badania ankietowego poświęcona była temu, w jaki sposób seniorzy uzyskują informacje o kierowanej do nich ofercie oraz na ile ww. oferta do nich dociera.

Pierwsze pytanie w tej sekcji wymagało od ankietowanych oceny czy informacje potrzebne osobom starszym – np. o ofercie instytucji miejskich, dostępnych usługach – są łatwo dostępne w gminie Kęty. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 48,6% ankietowanych (przy czym 12,7% zaznaczyło odpowiedź zdecydowanie tak). Przeciwnego zdania było 31,7% osób. 35,9% osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”. Głosy zatem w tym przypadku skłaniają się w kierunku pozytywnej oceny tego aspektu, niemniej należy mieć na uwadze, że samo wypełnienie ankiety wskazuje na pewien poziom aktywności respondentów i umiejętność dotarcia do informacji, co niekoniecznie pozwala przekładać ten konkretny wynik na całą populację seniorów gminy Kęty.

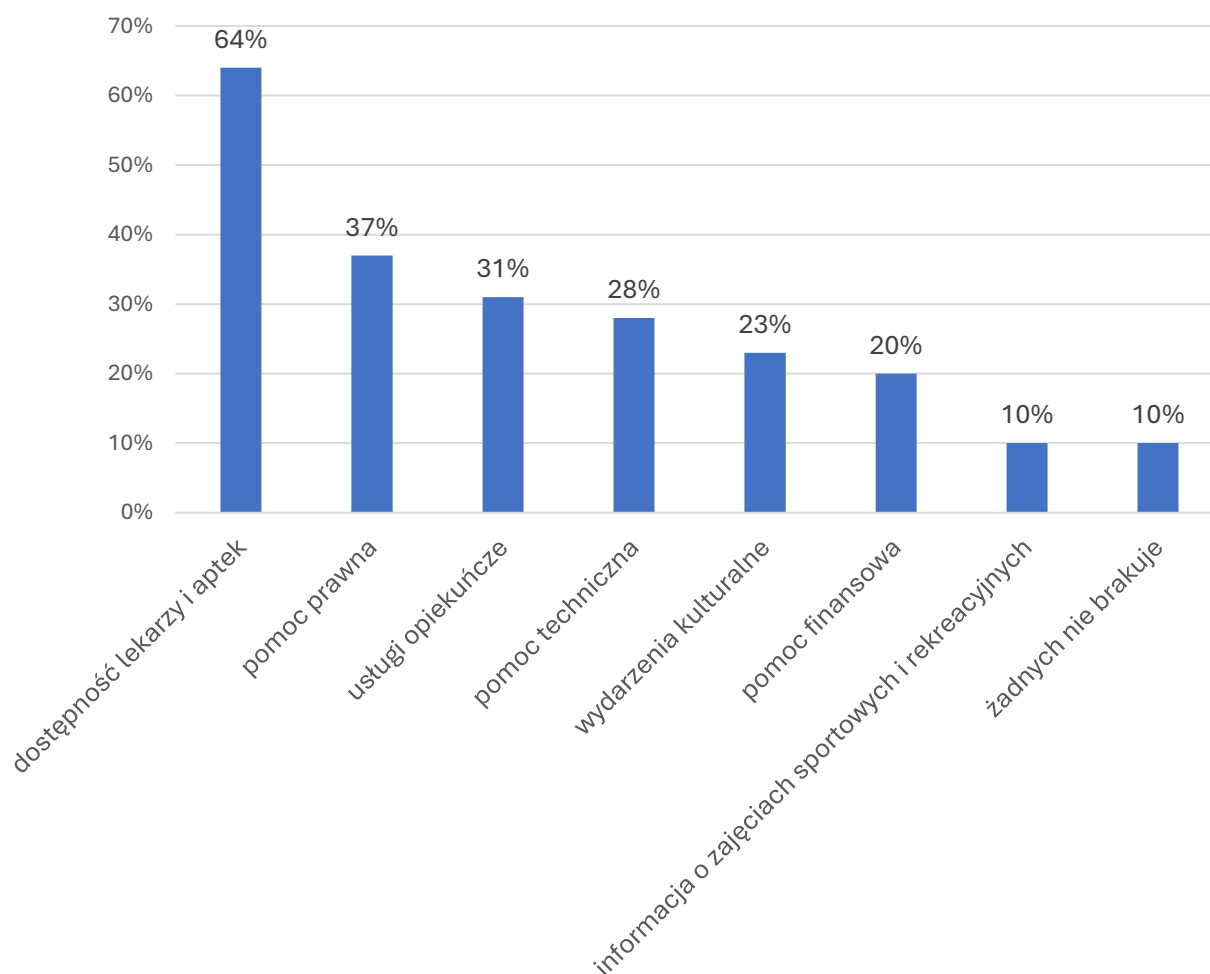
Badanych poproszono także o podanie źródeł, z których czerpią informacje o wydarzeniach / ofercie skierowanej do seniorów w gminie Kęty (pytanie otwarte, badani mieli możliwość wpisywania źródeł, które następnie zostały skategoryzowane). Najpopularniejszym źródłem informacji okazał się być Internet – 49 wskazań, przy czym niektórzy badani podawali konkretne strony/portale społecznościowe, inni ograniczyli się do ogólnego stwierdzenia, że używają Internetu do zdobywania informacji. Najczęściej wymieniane portale to Facebook (7 osób), strona gminy Kęty (17 osób), inne portale komercyjne (4 osoby). Drugim najpopularniejszym źródłem informacji jest papierowy biuletyn „Kęczanin” (29 osób). Kolejne 10 osób podało ogólnie „gazety”. 24 respondentów zadeklarowało, że informacje czerpią od innych osób, najczęściej rodziny lub znajomych. Dla części osób źródłem informacji o życiu gminy są instytucje publiczne i ich pracownicy: 9 osób podało Dom Kultury lub Rynek 13, 8 osób Kluby Seniora (pojedyncze osoby z konkretnym wskazaniem: Łęki, Malec, Witkowice), po 2 osoby bibliotekę i Uniwersytet Trzeciego Wieku. 10 osób udzieliło odpowiedzi, że korzysta z informacji rozmieszczanej w przestrzeni publicznej: tablic ogłoszeniowych, słupów ogłoszeniowych, plakatów.

Respondentów badania zapytano o to jakich typów informacji im brakuje. Ponownie (jak w wypadku problemów oraz zapotrzebowania na usługi) najwięcej odpowiedzi (64% osób zaznaczyło to stwierdzenie) dotyczyło informacji o służbie zdrowia – dostępności lekarzy i

aptek. Kolejnymi pod względem popularności kwestiami, na które zwrócili uwagę ankietowani były:

- 37% - pomoc prawna;
- 31% - informacja o usługach opiekuńczych;
- 28% - pomoc techniczna;
- 23% - informacja o wydarzeniach kulturalnych;
- 20% - pomoc finansowa;
- 10% - informacja o zajęciach sportowych i rekreacyjnych.

Wykres 17. Zapotrzebowanie na informacje dotyczące różnych usług dla seniorów wg tematu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, N=145.

III. NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA DLA POLITYKI SENIORALNEJ GMINY KĘTY

- Gmina Kęty stoi przed poważnymi wyzwaniami demograficznymi związanymi ze **stałym, perspektywnym wzrostem grupy osób starszych oraz stopniowym zwiększaniem się udziału seniorów w całościowej populacji gminy**. Wyższą intensywność tych procesów obserwuje się w części miejskiej gminy. Zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze, a także wsparcie aktywności osób starszych, będzie w nadchodzących latach kluczowe. Szczególnie istotnym tematem będzie zapewnienie dostępności usług opiekuńczych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb seniorów, świadczonych w miejscu zamieszkania i poza nim.
- **Ogólna ocena zadowolenia seniorów z jakości swojego życia w gminie Kęty jest dobra**. Respondenci badania pozytywnie oceniają gminę (średnia ocena to 3,71 a więc odpowiednik oceny dostateczny+/dobry-), również w pytaniach o osobistą sytuację życiową średnia ocena ogólnego zadowolenia z życia przyjmuje dobry wynik 3,78. Do najważniejszych **atutów gminy** jako miejsca do życia ankietowani seniorzy zaliczają charakter gminy Kęty (małego miasteczka otoczonego przez tereny wiejskie, co wiąże się np. z wolniejszym tempem życia, mniejszym zatłoczeniem), walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu oraz stosunkowo dużą liczbą organizacji pozarządowych zabiegających o poprawę jakości życia seniorów. Ten zasób w postaci rozbudowanego środowiska podmiotów działających na rzecz dojrzałych mieszkańców gminy Kęty stanowi niewątpliwy atut i potencjał rozwojowy, który warto wykorzystać stwarzając warunki do współpracy i realizacji działań komplementarnych. Z kolei wśród **obszarów, które wg badanych należałoby priorytetowo poprawić**, aby gmina Kęty była gminą w pełni przyjazną i odpowiadającą na potrzeby seniorów wskazano: dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej, rozwój oferty profilaktyki zdrowotnej i rehabilitacji oraz rozwój komunikacji publicznej.
- Zdecydowanie **największym wyzwaniem i sferą, która oceniana jest przez seniorów najbardziej krytycznie** (ocena średnia zadowolenia z własnej sytuacji 3,0) **jest sytuacja zdrowotna oraz dostępność usług zdrowotnych, profilaktyki**. Jakość opieki zdrowotnej była jedną z najrzadziej wskazywanych zalet gminy i najczęściej wskazywanym jako wymagający poprawy obszarem. Znajduje to także odzwierciedlenie w zainteresowaniu ofertą usług i form wsparcia, które należy rozwijać w gminie, gdzie największą popularność zyskały programy zdrowotne dla seniorów oraz usługi sportowo-rehabilitacyjne. Również w kontekście dostępu do informacji, tematyką zdrowia (dostęp do lekarzy, aptek) zainteresowana była znaczna większość seniorów.

- Działania skierowane do seniorów gminy Kęty powinny **uwzględniać istniejące różnicowanie społeczności senioralnej pod względem samodzielności i poziomu aktywności**. O ile potrzeby związane z szeroko pojętym zdrowiem będą stanowić naturalny wspólny mianownik dla praktycznie wszystkich dojrzałych mieszkańców gminy, o tyle kolejne na liście priorytetów potrzeby poszczególnych grup seniorów (samodzielni i aktywni / samodzielni i nieaktywni / niesamodzielni i nieaktywni) mogą być bardziej zróżnicowane.
- Planując działania ukierunkowane na poprawę jakości życia dojrzałych mieszkańców gminy Kęty należy zwrócić uwagę także na **różnice potrzeb obszaru miejskiego i obszarów wiejskich gminy**. Pomimo stosunkowo młodszej społeczności części wiejskiej gminy natężenie problemów dotyczących seniorów właśnie na terenie sołectw jest widocznie wyższe. Mieszkańcy terenów wiejskich częściej niż mieszkańcy miasta wskazują na problemy niskiego dochodu, chorób i złego stanu zdrowia czy trudności w otrzymaniu odpowiedniej pomocy medycznej. Dodatkowo, seniorzy zamieszkujący część wiejską gminy Kęty dwukrotnie częściej wskazują na problemy komunikacyjne związane z poruszaniem się po terenie gminy. Z tymi wynikami koresponduje też wskazywanie środków komunikacji indywidualnej (rower, samochód) jako najczęściej używanych. Trudności z dojazdem stanowiły najczęściej podnoszony powód niskiej aktywności społecznej ankietowanych.
- Odpowiedź na potrzeby rosnącej grupy seniorów powinno stanowić także **sięganie po nowe, dedykowane dla tej grupy usługi** takie jak np. „złota rączka”, taksówka dla seniora/dowóz do lekarza, teleopieka/telemedycyna itp.
- Internet stał się najważniejszym miejscem pozyskiwania informacji przez seniorów, jednakże znaczna część z nich nadal posługuje się klasycznymi sposobami dotarcia do informacji, w szczególności prasą papierową (tu dominuje Biuletyn Informacyjny „Kęczanin”), informacjami pochodzącymi od instytucji publicznych oraz od znajomych/rodziny. **Zróżnicowanie w sposobach pozyskiwania informacji należy uwzględnić w procesie komunikowania planów i zmian w ofercie kierowanej do seniorów.**

IV. MISJA POLITYKI SENIORALNEJ GMINY KĘTY NA LATA 2025 – 2029

Misja polityki senioralnej gminy Kęty na lata 2025 – 2029 określona została jako odpowiedź na pytania: po co gminie Kęty taka polityka? co powinno być jej podstawowym celem? Odpowiedź na tak postawione pytania sformułowano w oparciu o głosy seniorów uczestniczących w badaniu społecznym oraz warsztacie strategicznym.

Zasadniczym celem polityki senioralnej gminy Kęty na lata 2025 – 2029 jest **zapewnienie wysokiej jakości życia dla rosnącej grupy dojrzałych mieszkańców gminy** poprzez określenie, odpowiadających na istniejące wyzwania, kierunków działań lokalnych instytucji publicznych i społecznych.

U podstaw wszystkich działań realizowanych w ramach polityki senioralnej leży **wydłużanie aktywności społecznej seniorów oraz wzmacnianie poczucia bycia potrzebnym**, pozwalające odsunąć w czasie potrzebę korzystania z usług opiekuńczych. Uruchomienie debaty publicznej wokół tematyki osób starszych w gminie Kęty, ich potrzeb, oczekiwań, ale także możliwości aktywnego włączania się w życie społeczne gminy stworzy przestrzeń zachęcającą również grupy seniorów mniej aktywnych do **integracji i aktywizacji społecznej**. Działaniom tym towarzyszyć powinno także zapewnienie **dostępu do kompleksowej informacji** oraz **efektywnego systemu wsparcia seniorów, którzy wymagają pomocy (m.in. chorych, samotnych), a także wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej**.

Zaplanowanie i wdrożenie przemyślanych przedsięwzięć dedykowanych poprawie sytuacji seniorów, jest nie tylko krokiem uzasadnionym, ale wręcz niezbędnym w perspektywie całościowego rozwoju gminy i dbania o dobrostan jej mieszkańców. Ustrukturyzowanie priorytetów i odpowiadających im zadań pozwoli **efektywnie wykorzystywać i pozyskiwać środki oraz podejmować działania partnerskie** wspierające wprowadzanie realnej zmiany w warunkach życia dojrzałych mieszkańców gminy Kęty.

W ramach tak sformułowanej misji wyodrębniono trzy kluczowe obszary strategicznego rozwoju, na których skoncentrowana będzie interwencja służąca poprawie jakości życia seniorów gminy Kęty. Są to:

V. OBSZARY STRATEGICZNEGO ROZWOJU POLITYKI SENIORALNEJ GMINY KĘTY NA LATA 2025 – 2029

Obszar strategiczny I: Zdrowie i sprawność

Rosnąca liczba seniorów i związane z tym wyzwania demograficzne przed jakimi stoi gmina Kęty przekładają się m.in. na wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne i opiekuńcze. Zdrowie jest wspólnym mianownikiem dla wszystkich grup seniorów, bez względu na poziom ich aktywności czy samodzielności. Dojrzały mieszkańcy gminy Kęty wskazują na ograniczoną dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej czy usług rehabilitacyjnych, co sprawia, że konieczne staje się rozwijanie programów profilaktyki zdrowotnej oraz wspierających aktywność fizyczną, a także prowadzenie działań służących wzmocnieniu lokalnego sektora usług medycznych. Profilaktyka zdrowotna, promocja aktywności fizycznej oraz organizacja wydarzeń sportowych, takich jak np. olimpiady senioralne, są kluczowe dla utrzymania dobrej kondycji psychofizycznej i zdrowia mieszkańców w dojrzałym wieku. Inwestowanie w zdrowie i sprawność seniorów stanowi priorytetowy obszar skutecznej polityki senioralnej gminy Kęty, który ma bezpośrednie przełożenie na odczuwalną jakość życia i wydłużenie okresu pozostawania w aktywności.

Cel główny:

Zapewnienie seniorom gminy Kęty optymalnych warunków do dbałości o zdrowie i sprawność poprzez rozwój lokalnych inicjatyw prozdrowotnych (w tym programów profilaktycznych), edukację zdrowotną, zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych, promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia, a także wspieranie działań na rzecz poprawy jakości i dostępności usług medycznych świadczonych w gminie.

Kierunki działań:

- **Rozwój lokalnych programów profilaktyki i edukacji zdrowotnej, w tym m.in.:**
 - Organizacja regularnych spotkań edukacyjnych dla seniorów na tematy zdrowotne, dotyczące m.in. profilaktyki chorób cywilizacyjnych, zdrowego żywienia, i fizjoterapii, szczególnie w Klubach Seniora i Kołach Gospodyń Wiejskich;
 - Promowanie zdrowych nawyków żywieniowych i aktywnego trybu życia poprzez lokalne kampanie informacyjne i programy edukacyjne;
 - Uczestnictwo gminy w programach przesiewowych (badania profilaktyczne) w odniesieniu do problemów zdrowotnych, dla których występuje największe zapotrzebowanie, poprzedzone diagnozą potrzeb pozwalającą na lepsze

dostosowanie programów do realnych potrzeb lokalnej społeczności. Podejmowanie współpracy z władzami na wyższych szczeblach: powiatu, województwa.

▪ **Poprawa dostępności usług medycznych w gminie:**

- Współpraca z lokalnym sektorem zdrowia celem poprawy jakości obsługi i organizacji pracy w ramach podstawowej opieki zdrowotnej;
- Lobbing na rzecz zwiększenia dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych na terenie gminy;
- Kontynuacja działań związanych z zapewnieniem seniorom teleopieki w sytuacjach nagłych - opaski bezpieczeństwa (system przywoływania SOS);
- Realizacja szkoleń z zakresu prawidłowej opieki nad starszym, chorym członkiem rodziny;
- Wprowadzenie usługi asystenta zdrowia, który będzie pomagał seniorom w uzyskaniu informacji o dostępnych usługach zdrowotnych i rehabilitacyjnych.

▪ **Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia, w tym m.in.:**

- Organizowanie w różnych częściach gminy regularnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla seniorów, takich jak gminna zumba, spacer po parkach, piesze wycieczki, gimnastyka dla seniorów (Sportowy Klub Seniora);
- „Zdrowie na receptę” – wprowadzenie współpracy między OSiR Kęty, klubami sportowymi, w ramach której organizatorzy wydarzeń będą mogli „przepisywać” seniorom aktywność fizyczną jako formę terapii (np. spacer, joga, zajęcia taneczne, nordic walking);
- Wyznaczenie "Zielonych Szlaków Zdrowia" – specjalnie oznakowanych tras w parkach i terenach wiejskich, które oferują przystanki z prostymi ćwiczeniami fizycznymi (np. dla równowagi, rozciągania). Szlaki te mogą być wzbogacone o elementy edukacyjne, takie jak informacje o korzyściach zdrowotnych ruchu oraz wskazówki dotyczące zdrowego stylu życia;
- Stworzenie ogrodów terapeutycznych w przestrzeni miejskiej, gdzie seniorzy mogliby spędzać czas na świeżym powietrzu, pielęgnować rośliny, uprawiać warzywa oraz angażować się w zajęcia związane z ogrodnictwem;
- Kęcka olimpiada senioralna / senioralna liga gier – organizacja sportowych wydarzeń i turniejów pomiędzy seniorami z różnych sołectw i miasta, które promowałyby zdrową rywalizację i aktywność fizyczną.

Obszar strategiczny II: Komunikacja i aktywność społeczna

Obszar strategiczny "Komunikacja i aktywność społeczna" jest kluczowy, aby odpowiedzieć na potrzebę integracji i wzmacniania aktywności seniorów gminy Kęty oraz zapobiegać samotności i wykluczeniu. Seniorzy wskazują na potrzebę funkcjonowania miejsc, gdzie mogą się spotykać i angażować w aktywności społeczne, takie jak kluby seniora, Uniwersytet III Wieku itp. Miejsca te, działające w niedalekim sąsiedztwie (w mieście i sołectwach), nie tylko promują aktywność, ale także przeciwdziałają izolacji społecznej, która szczególnie dotyka osoby starsze. Wzmacnianie ich działań w gminie Kęty, poprzez wspieranie istniejących podmiotów oraz tworzenie nowych form i usług jest niezbędne dla utrzymania dobrostanu psychicznego i fizycznego seniorów. Obszar ten powinien uwzględniać zróżnicowane potrzeby osób starszych, zarówno samodzielnych i aktywnych, jak i tych mniej mobilnych. W tym zakresie istotne znaczenie ma także dobrej jakości komunikacja społeczna i łatwy dostęp do kompleksowej informacji, które pozwolą skutecznie docierać z ofertą do seniorów i w pełni wykorzystywać potencjał podmiotów realizujących aktywności dla grupy dojrzałych mieszkańców gminy Kęty.

Cel główny:

Wzmacnianie aktywności społecznej seniorów w gminie Kęty poprzez realizację działań wspierających integrację społeczną, zachęcających do aktywnego udziału w życiu lokalnym, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb i preferencji. Rozwój skutecznych kanałów przepływu informacji oraz zwiększenie współpracy działających na terenie gminy instytucji i organizacji działających na rzecz seniorów.

Kierunki działań:

- **Zapewnienie dostępności oferty aktywizująco – integracyjnej dedykowanej seniorom we wszystkich częściach gminy, w tym m.in.:**
 - Pomoc w tworzeniu miejsc do spotkań dla seniorów zarówno w częściach miejskich, jak i wiejskich - wykorzystanie i adaptacja np. pustych budynków gminnych/publicznych dla potrzeb seniorów, w miejscach gdzie nie ma zapewnionej odpowiedniej bazy;
 - Zapewnienie wsparcia organizacyjnego dla klubów seniora, m.in. poprzez doradztwo w pozyskiwaniu funduszy ze źródeł zewnętrznych oraz promocję działań klubów na terenie gminy;
 - Wdrażanie działań wspierających integrację lokalnych środowisk senioralnych – takich jak np. Lokalna Kronika Seniorów – każdy klub seniora mógłby stworzyć własną kronikę dokumentującą życie lokalnej społeczności seniorów, dzieląc się historiami, zdjęciami lub opisami wydarzeń z przeszłości;

- **Poprawa koordynacji i wzmocnienie współpracy środowisk senioralnych oraz gminnych podmiotów społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych na rzecz rozwoju oferty senioralnej, w tym m.in.:**
 - Powołanie Koordynatora ds. Polityki Senioralnej w strukturze Urzędu Gminy Kęty, który koordynowałby realizację polityki senioralnej, pełnił rolę rzecznika seniorów i był pośrednikiem w kontaktach między gminą, instytucjami lokalnymi a seniorami;
 - Wzmocnienie kompetencji Miejskiej Rady Seniorów poprzez cykl działań informacyjnych, edukacyjnych i szkoleniowych.
 - Wspieranie wymiany doświadczeń i organizowanie spotkań pomiędzy klubami seniora z różnych części gminy, aby budować sieci wsparcia i współpracy między seniorami;
 - Organizacja cyklicznych gminnych wydarzeń integracyjnych dla seniorów takich jak np. bal seniora, senioralna liga gier, senioralne wycieczki questowe po gminie itp.;
 - Tworzenie lokalnych programów aktywności seniorów z wykorzystaniem oferty m.in. Domu Kultury, Biblioteki i OSiR Kęty.
- **Szersze upowszechnienie i poprawa dostępu do informacji ważnych dla seniorów, w tym m.in.:**
 - Tematyczne spotkania informacyjne, podczas których seniorzy otrzymywaliby informacje dotyczące tematów dla nich ważnych – np. wsparcia prawnego, zasiłków, usług opiekuńczych. Spotkania mogłyby być prowadzone przez ekspertów lub zaproszonych gości, a seniorzy mogliby zdobywać wiedzę w przyjaznej atmosferze, z naciskiem na integrację i wspólne spędzanie czasu;
 - Uruchomienie oraz promocja punktu informacyjnego, w którym mieszkańcy mogą pozyskać kompleksową informację o ofercie i usługach instytucji społecznych, kulturalnych czy sportowo-rekreacyjnych działających w gminie Kęty (w ramach Centrum Usług Społecznych)*;
 - „Telefon dla Seniora” - organizacja i promocja regularnych dyżurów telefonicznych, w ramach których seniorzy mogą uzyskać informacje o dostępnych usługach, wsparciu czy wydarzeniach*.

* współpraca Rady Seniorów i Centrum Usług Społecznych.

Obszar strategiczny III: Jakość życia codziennego

Z wiekiem specyfika potrzeb związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, korzystaniem z usług czy mobilnością ulega zmianom. Wzrasta zapotrzebowanie na usługi o charakterze pomocowym pozwalające żyć w dobrych, komfortowych warunkach niezależnie od sprawności czy stanu zdrowia. W przypadku grupy seniorów nie w pełni samodzielnych konieczne jest zapewnienie odpowiedniej opieki, pielęgnacji i wsparcia. Z kolei dla seniorów zdolnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym niezbędne jest stworzenie stosownych do tego warunków podstawowych, odnoszących się m.in. do możliwości przemieszczania się po gminie. Istotne w tym zakresie jest dostrzeżenie, iż część naturalnych codziennych aktywności czy spraw, w wieku starszym zmienia się w wyzwania, które wymagają pomocy lub pewnych ułatwień. Dla zapewnienia dobrej jakości życia dla wszystkich seniorów, niezależnie od stopnia ich aktywności czy sytuacji zdrowotnej, kluczowe jest stworzenie w gminie Kęty środowiska pozwalającego osobom starszym na dobre, spokojne codzienne życie.

Cel główny:

Poprawa jakości życia seniorów w gminie Kęty poprzez rozwój usług wspierających codzienne funkcjonowanie, takich jak usługi opiekuńcze, efektywny transport, pomoc sąsiedzka oraz wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Kierunki działań:

- **Rozwój systemu usług wsparcia seniorów w codziennym funkcjonowaniu, w tym m.in.:**
 - Program „złota rączka” – uruchomienie częściowo odpłatnego systemu wsparcia seniorów w drobnych domowych naprawach, pracach porządkowych;
 - Program usług mobilnych (na wzór usługi bibliotecznej „książka na telefon”) - wprowadzenie możliwości załatwienia części spraw administracyjnych poprzez organizację wizyty pracownika instytucji w domu seniora niesamodzielnego;
 - Rozwój usług sąsiedzkich - w ramach których sąsiedzi pomagają seniorom w codziennych sprawach, takich jak zakupy, wizyty u lekarza, czy pomoc w wypełnianiu dokumentów.
- **Zapewnienie dobrej dostępności usług opiekuńczych:**
 - Zwiększenie skali dostępnych usług opiekuńczych oraz pielęgnacyjnych (zwiększenie finansowania);
 - Zwiększenie dostępu do dziennej dla osób cierpiących na zespoły otępienne, w tym chorych na chorobę Alzheimera;

- Kontynuacja programów pozwalających na zapewnienie opieki wytchnieniowej i asystentury dla osób z niepełnosprawnością.
- **Poprawa mobilności seniorów, w tym m.in.:**
 - Rozwój oferty komunikacji publicznej (zwiększenie liczby kursów autobusowych, szczególnie w weekendy i dni świąteczne);
 - Taksówka dla seniora – określenie zasad i wprowadzenie częściowo odpłatnego programu transportu dla seniorów, umożliwiającego dojazd do ośrodków zdrowia, urzędów, instytucji;
 - Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie gminy zapewniającej bezpieczeństwo w ruchu pieszym i rowerowym.

VI. STANDARDY WDRAŻANIA POLITYKI SENIORALNEJ W GMINIE KĘTY

Wdrażanie założeń polityki senioralnej gminy Kęty wymagać będzie wprowadzenie nowych procedur i schematów zachowań organizacyjnych instytucji, które będą zaangażowane w ten proces. Poprawa sytuacji dojrzałych mieszkańców gminy powinna stanowić wspólny cel i komplementarny wysiłek podmiotów publicznych i społecznych działających w gminie Kęty. Postulowane w tym zakresie standardy sformułowane zostały w sposób następujący:

- **W gminie Kęty pożądane byłoby powołanie/wskazanie Koordynatora ds. Polityki Senioralnej**, który byłby głównym podmiotem koordynującym realizację założeń polityki senioralnej w gminie, tworzył przestrzeń do współpracy i wymiany informacji zarówno w ramach działających środowisk i grup senioralnych, jak i instytucji i organizacji gminnych świadczących usługi w sferach społecznej, zdrowotnej, kulturalnej i sportowo – rekreacyjnej. Działania Koordynatora mogłyby obejmować m.in.:
 - współpracę z Miejską Radą Seniorów, w tym organizację spotkań Rady, zapewnienie przepływu informacji, moderowanie tematów diskutowanych na spotkaniach Rady Seniorów, prowadzenie programu podnoszenia/wzmacniania kompetencji członków Rady Seniorów itp.;
 - zbieranie i przekazywanie informacji do działających na terenie gminy klubów seniora, Uniwersytetu III Wieku oraz innych organizacji i grup lokalnych skupiających seniorów oraz ułatwianie wymiany informacji pomiędzy tymi organizacjami (kto co robi, jaką ma ofertę, jakie są kryteria uczestnictwa w wydarzeniach, zajęciach, itp.);
 - prowadzenie cyklicznej diagnozy potrzeb i problemów seniorów;
 - dbałość o osadzenie tematów związanych z polityką senioralną w działaniach rozwojowych i innych politykach miejskich, współpracę w tym zakresie z władzami gminy i Radą Miejską.
- **Stworzenie modelu kooperacji międzyinstytucjonalnej na rzecz wdrażania polityki senioralnej** pomiędzy: UG, GOPS, Domem Kultury, Biblioteką, Muzeum, Miejską Radą Seniorów, UTW i klubami seniorów pozwoliłoby usprawnić przepływ informacji oraz stworzyć przestrzeń do dzielenia się propozycjami rozwiązań, projektów czy wiedzą nt. zmian w prawie, usługach itp.
- **Informacja o usługach świadczonych dla seniorów w gminie Kęty będzie łatwo dostępna i skutecznie przekazywana**. Jasno określone kanały przekazywania informacji mogłyby poprawić zasięg dotarcia informacji do różnych grup senioralnych w gminie - m.in. poprzez stronę www Urzędu Gminy Kęty – zakładkę dla seniorów / aktualności, biuletyn „Kęczanin”, cykliczne spotkania organizacji i grup

senioralnych, punkt informacyjny przy Dziennym Domu „Senior – Wigor”, a od 2025 r. punkt informacyjny w Centrum Usług Społecznych.

- **Organizacje senioralne będą liczyć na wsparcie ze strony jednostek gminnych w prowadzeniu swoich działań** – wsparcie to obejmować będzie działania doradcze (które mogłyby zapewniać np. Koordynator ds. Polityki Senioralnej) oraz wsparcie organizacyjne (zapewniane przez stosowne instytucje – np. w zakresie tworzenia lokalnych programów aktywności z wykorzystaniem oferty instytucji gminnych).
- **Prowadzony będzie stały, cykliczny dialog z podmiotami sektora usług medycznych**, który będzie miał na celu planowanie i wdrażanie działań służących poprawie jakości i dostępności usług medycznych na terenie gminy Kęty.

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Kęty w latach 2018 i 2023 w podziale na poszczególne jednostki.....	6
Tabela 2. Udział osób w wieku 60+ w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Kęty i poszczególnych jednostek w latach 2018 i 2023.	8
Tabela 3. Udział kobiet w populacji mieszkańców gminy Kęty i poszczególnych jednostek w wieku 60+ w latach 2018 i 2023.	10
Tabela 4. Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej w 2023 r. z uwzględnieniem osób w wieku 60+ w gminie Kęty i jej poszczególnych jednostkach.	16
Tabela 5. Terminy i liczba osób oczekujących na wizyty w poradniach specjalistycznych w gminie Kęty.	18
Tabela 6. Miejsce zamieszkania badanych.....	24
Tabela 7. Problemy respondentów wg. miejsca zamieszkania.	31
Wykres 1. Ogólna liczba mieszkańców gminy Kęty i liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w latach 2018-2023.	7
Wykres 2. Udział (%) liczby osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Kęty w latach 2018-2023.	7
Wykres 3. Piramida wieku gminy Kęty (2023 r.).....	9
Wykres 4. Mieszkańcy w podziale na płeć w ujęciu ogólnym (w ogólnej liczbie mieszkańców) oraz w przedziale wiekowym 60 lat i więcej w 2023 roku.	10
Wykres 5. Prognoza ludności w grupie 60+ dla powiatu oświęcimskiego na lata 2030-2050 (opracowana na bazie NSP 2021).....	11
Wykres 6. Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym w latach 2018-2023.	12
Wykres 7. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2019-2023.	12
Wykres 8. Powody przyznania świadczeń pomocy społecznej wśród beneficjentów w wieku 60 lat i więcej w 2023 roku.....	16
Wykres 9. Ankietowani w zależności od długości zamieszkania w gminie Kęty.	24
Wykres 10. Ogólna ocena gminy Kęty jako miejsca do życia wg. płci ankietowanego/ej. ...	25
Wykres 11. Średnie zadowolenie z życia respondentów badania wg poszczególnych sfer.	28
Wykres 12. W jakich czynnościach dnia codziennego respondenci wymagają pomocy	29
Wykres 13. Sposoby spędzania wolnego czasu wskazane przez respondentów.	32
Wykres 14. Środki transportu używane przez respondentów.	33
Wykres 15. Deklarowane przez respondentów zainteresowanie usługami dla seniorów. ...	36

Wykres 16. Średnia ocena zapotrzebowania na rozwój poszczególnych usług.	38
Wykres 17. Zapotrzebowanie na informacje dotyczące różnych usług dla seniorów wg. tematu.....	40